

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 11/382 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

STUDENI 2017.

**DAJ, GOSPODE, DA JOŠ MNOGO RADIM,
DA DUHOVNO OBNOVIMO ISTRU!**

Poštovani čitatelji,

ovih dana slavimo blagdan sv. Maura, zaštitnika naše biskupije. Ove je godine slavlje s posebnim naglaskom na obiljetnice kojih se naša mjesna Crkva nastojala spomenuti u prošloj pastoralnoj godini. To je prigoda zahvaliti Bogu za 70 godina od uspostave Pazinske administrature i 40. obiljetnicu ujedinjenja istarske Crkve. U ovoj smo godini na svečan i dostojanstven način obilježili i 70. obiljetnicu mučeničke smrti blaženoga Miroslava Bulešića. Treba se, dakako, nadati da će i obilježavanje ovih važnih obiljetnica doprinijeti boljem i aktivnijem djelovanju i u budućem pastoralnom životu naše mjesne Crkve. Ovaj broj Ldonje posebno se osvrće na simpozij koji je u listopadu održan u Pazinskom kolegiju o važnim temama iz naše prošlosti te o značaju i ulozi biskupa Dragutina Nežića. Zahvaljujući trudu i dobrim nakanama predavača, imali smo priliku čuti istinu o nekim događajima i osobama koji su

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Žito i kukolj

Često se može čuti izreka: „U svakom žitu ima i kukolja.“ Njome se želi reći da se tamo gdje ima puno ljudi, uvijek nađe i poneki loš čovjek, neka crna ovca. Izreku ne nalazimo u Evanđeljima, ali je Evanđeljem nadahnuta, konkretno prispodobom iz Evanđelja po Mateju 13,24-30. Ukratko, ‘prispodoba o žitu i kukolju’ govori kako je čovjek posijao dobro sjeme na svojoj njivi, no noću dolazi neprijatelj i po njegovoj njivi sije kukolj. Kad je žito niknulo i izbacilo klasje, pokazao se i kukolj, no gospodar nije dopustio da se kukolj iščupa kako se zajedno s kukoljem ne bi iščupalo i žito. Gospodar je pustio da beskorisna trava raste – ali ne zauvijek. Na dan žetve žito se spremi u žitnicu, a kukolj neslavno završava, skuplja se i spaljuje. Matej donosi prispodobu u kontekstu slikovitih izričaja o vjeri i kraljevstvu nebeskom, nakon prispodobe o sijaču i sjemenu koje pada na tri različite vrste tla, a prije prispodobe o gorušićinu zrnu. Isusovi učenici u osamni pitaju Isusa da im razjasni prispodobu o kukolju i on to čini jasno i nedvosmisleno govoreći o društvu, ljudima koji se dijele na dobre i zle, a koji će na kraju povijesti biti suđeni po svojim djelima. Bezakonici – koji su kukolj posijan od Zloga – bit će kažnjeni, a pravednici, slika dobrog Božjeg sjemena, zasijat će „poput sunca u kraljevstvu Oca“. Isus tako tumači prisutnost zla u svijetu, utjelovljenu u prisutnost ljudi koji svjesno čine

zlo i zlom su nadahnuti. Isus razlučuje podrijetlo „kukolja“, odnosno zla: zlo ne ulazi u svijet voljom Dobroga Gospodara, nego djelovanjem Zloga. Međutim, Dobri Gospodar njive dopušta da to zlo postoji jer bi čupanje kukolja moglo oštetići krhku stabljiku ili korijen žita. Naime, gospodaru je iznad svega važno da dobro sjeme dozrije i doneše plod. Ako sliku kukolja i žita primijenimo na društvo, a Boga zamislimo kao gospodara njive, onda shvaćamo Matejevu poruku. Bog vidi sve zlo u svijetu i u povijesti, no dopušta njegovo postojanje, u nekom svom providnosnom naumu, zato što želi da ono što je dobro u svijetu, dozrije i doneće plodove dobra, a da ništa ne ugrozi rast i sazrijevanje dobrega. Kršćanin je pozvan oblikovati svoj stav prema zlu u svijetu upravo temeljem ove slike: kao što pogledom na njivu iskusno oko razlučuje kukolj od žita, tako je i kršćanin pozvan jasno razlučivati dobro od zla, dobre od zlih. Zadatak kršćanina nije prvenstveno agresija i uništavanje zla, već prepoznavanje i njegovanje dobra, jačanje dobra i prinošenje plodova dobrote i ljubavi. Sigurnost vjernika u takvom stavu stoji u duboku uvjerenju da je Bog gospodar povijesti i da je zlo već pobijedeno, samo što očitovanje te pobjede nismo još u potpunosti vidjeli, već se za to moramo strpjeti, do ispunjenja Božje mjere vremena. Ista se prispodoba može tumačiti i na drugi način, na osobnoj i

psihološkoj razini, a tumači podrijetlo zla i slabosti u pojedinom čovjeku. Čovjek može biti dobar, no i u njemu se može pronaći „malo kukolja“. Mnoge naše slabosti, sklonosti prema grijehu, „posijane“ su u našu osobnu strukturu dok smo bili mlati, djeca, nesposobni razlučivati dobro i zlo. I kao što kukolj hvata korijen u njivi „dok gospodarevi ljudi spavaju“ (Mt 13,25), tako se i zlo i loše navike ukorjenjuju u čovjeka kad je slab, mlat, nezreo i ne zna im se oduprijeti. Bog u svojoj providnosti dopušta da rastemo s takvom „greškom“, sve dok se psihološki i duhovno ne ojačamo i sazrijemo te se možemo oduprijeti tom zlu u nama, bez da iščupamo i oštetimo i ono što je dobro. To je, između ostalog, važna pouka i za odgoj mladih: potrebno im je pomoći da prepoznaju i ojačaju ono dobro u sebi ne samo upirati u njihove pogreške. Sve ima svoje vrijeme, učimo od prispodobe o žitu i kukolju. U tom je vremenu čovjek pozvan položiti cje-lokupno svoje pouzdanje u Boga i čvrsto vjerovati da je njegov život u Božjoj ruci. Bog ima plan za svakoga čovjeka, a ono što nam sada izgleda kao nepremostivo zlo ili nepobjedivi neprijatelj, samo je mala kušnja za veliku dobrotu koju smo pozvani sačuvati, njegovati i njene plodove donijeti u vječnosti.

VUKOVARU U SPOMEN I SJEĆANJE 2017. !

STARI PAZIN U petak, 17. studenoga 2017. godine u večernjim satima u crkvi sv. Jurja mučenika na Starom Pazinu održana je sv. misa za žrtve Vukovara. Na taj se način željelo izraziti suosjećanje i solidarnost istarskoga čovjeka ove najzapadnije hrvatske županije s ostalim dijelovima Hrvatske i pomoliti se za sve žrtve Domovinskog rata, a posebno žrtve Vukovara, Ovčare, Škabrnje i ostalih mesta masovnih stradanja. Odavanje počasti za žrtvu Vukovara na ovaj je način održano prvi put na Pazinštini, a na inicijativu Bratovštine „Hrvatska Istra“ i u suradnji sa Župom sv. Jurja mučenika Stari Pazin. Sv. misu predvodio je domaći župnik vlč. Željko Zec, u suslavlju s vlč. Stjepanom Bošnjakom i o. Dragom Vujevićem iz frajevačkoga samostana iz Pazina. Župnik Zec u pozdravnoj se riječi obratio svima nazočnim, a posebno braniteljima. U propovijedi se dotakao misli i pitanja što čovjeka može nagnati da počini takva silna zlodjela i kako se može u tolikoj mjeri oglušiti na zapovijed koja je važeća za sve narode i religije svijeta a to je: „Ne cini drugome ono što ne želiš da drugi tebi učini!“ Spomenuo je i činjenicu da smo mi na ovim prostorima bili pošteđeni ratnih razaranja, stradanja i raseljavanja stanovništva te smo stoga dužni s još većim poštovanjem komemorirati ove žrtve u Vukovaru.

Vukovar u mislima

Nakon sv. mise nazočnima se obratio vlč. Stjepan Bošnjak, župnik Kringe i Muntrila. On je iznio svoja sjećanja na te tužne dane za hrvatski narod. Naime, on je te 1991. godine bio župnik u Plavni u Općini Bač. Inače je rođen u Vajskoj što isto tako pripada Općini Bač, koja se nalazi u Vojvodini u Srbiji. Njegova je župa Plavna imala tada preko 1000 stanovnika, od kojih je 30 % bilo Hrvata, 22 % Srba, a ostali su bili drugih narodnosti (Rusini, Mađari, Rumunji itd.) To je mjesto preko Dunava udaljeno samo četiri kilometra zračne linije od Vukovara. Otud su Srbi nemilice ispaljivali VBR-ove i raketama dalekoga dometa i haubicama razarali Vukovar. Sve se treslo, svi su bili puni straha, za rezerviste su najprije pokupili sve Hrvate, koji su kasnije bježali iz JNA u Mađarsku i dalje kako su mogli i znali. Sjeća se kako je dan prije pada Vukovara, 17. studenoga, bila zlokobna tišina, kao da se naslučivalo veliko zlo. Mjesec dana nakon pada Vukovara uspije se probiti u taj razrušeni grad. To što je tamo zatekao, bilo je strašno. Sve, ama baš sve, bilo je porušeno, nigdje žive duše, uglavnom, najteži prizori u životu. Nakon mirne reintegracije otkopane su masovne grobnice. Prisustvovao je sprovodu kad je iz jedne takve grobnice izvađeno 70 tijela. Najtužniji je dio toga sprovoda bio vidjeti tih poredanih 70 ljesova, a u jednom od njih bila je djevojčica od 6 godina, zajedno sa svojom bakom. Kao svećenik mnogima je u to vrijeme pomagao u dostavi hrane, traženju smještaja, spaja-

nju raseljenih članova obitelji, a i njemu samom život je bio ugrožen.

Uz svjetlost svjeća

Nakon takvoga potresnog svjedočanstva vlč. Bošnjaka svi su nazočni u tišini ispred crkve s upaljenim svijećama i hrvatskom zastavom krenuli u procesiju oko crkve sv. Jurja mučenika i položili svijeće na stube ispred ulaza, za sve one naše mučenike stradale u Domovinskom ratu. Tada se nazočnima obratio i pjesnik Josip Klarić iz Gračića koji je pročitao svoju pjesmu posvećenu žrtvama u Škabrnji koju je napisao o 25. obljetnici stradanja. Pjesma je nagrađena na susretu pjesnika u Rešetarima. I na kraju, obasjani svjetlošću svjeća ispod zvjezdano neba, ispred crkve na Starom Pazinu svi su okupljeni zapjevali pjesmu iz srca i duše: „Bože, čuvaj Hrvatsku!“ (Mirjana F.)

DRUŠTVO „PROCEDURALNIH POGREŠAKA”

UHrvatskoj se može dogoditi da zbog nekakve „proceduralne pogreške“ djeca s posebnim potrebama ne mogu imati asistente koji su im nužno potrebni da bi uopće mogli donekle normalno pohađati školu i živjeti život svojih vršnjaka. Istina je da smo već naučeni kako su slične „pogreške“ omogućile i mnogim kradljivcima, profitirima i prevarantima da vječno ostanu nekažnjeni i uživaju na slobodi dok im se sudski procesi protežu unedogled. Naši su odvjetnici postali izgleda vrhunski majstori u pronalaženju „proceduralnih pogrešaka“. I dobro su za taj posao plaćeni. Kakve odvjetnike imaju ta djeca ili njihovi roditelji? Kome se mogu obratiti? Da nije bilo medijskih napisa o tom slučaju, ta bi djeca ostala sama sa svojim roditeljima, osuđena da se nekako nose sa svojom posebnošću. Jedna ozbiljna država, koja se još definira socijalnom, takve si propuste ne bi smjela dopustiti. Odgovorni za taj propust moraju snositi nekakve posljedice, osim ako, što je vjerojatnije, ne pronađu nekakvu „proceduralnu pogrešku“ koja će ih opravdati.

Administracija „na papiru“

Ovdje se postavlja pitanje je li u Hrvatskoj državi njezina administracija nekakav apsolutni gospodar naših života, čak i kada se radi o potrebama onih najslabijih članova društva. Očito se radi o administraciji i njezinim zaposlenicima kojima je procedura važnija od nečijeg života, zdravlja, nedostatka. Ovakva se administracija isključivo ravna sukladno pravnim odredbama i procedurama, bez dovoljno „sluha“ o nečijim stvarnim životnim potrebama. Kako to da se nikada ne događaju proceduralne pogreške kada se radi o isplati plaće svim tim ljudima

koji rade u takvoj administraciji? Jesmo li ikada čuli da zbog proceduralnih pogrešaka nekom političaru, državnom dužnosniku, administrativnom službeniku nisu isplatili mjesečno primanje i sve moguće dodatke, opravdane i neopravdane? U toj administraciji ipak rade ljudi koji su negdje obrazovani i odgajani, dakle, u jednom sustavu koji poznaje samo pravo napisano na papiru, ali nemaju pred očima jasnu ljestvicu prioriteta koja bi omogućila da u Hrvatskoj zaživi jedna socijalna osjetljivost koja će prvtom brigu posvetiti onima najpotrebnijima.

Je li religija opasna?

Možda su takva administracija i takve „proceduralne pogreške“ donekle i logične. Naime, ima u Hrvatskoj previše zagovornika jednoga sustava obrazovanja i odgoja koji će sustavno zanemarivati bilo kakve sadržaje koji bi mogli stvoriti socijalno osjetljive dužnosnike i djelatnike u državnim i javnim službama. Te sadržaje, naime, u obrazovanje i odgoju nastoje unijeti upravo religijski sadržaji. Zagovornici su jednoga potpuno sekularnoga sustava obrazovanja i odgoja zapravo kreatori neosjetljive administracije i djelatnika koji ne uspijevaju uvidjeti prioritete. Tko izbaci religijske sadržaje iz obrazovanja i odgoja, veoma lako postane žrtva sva-kojakih totalitarizama, pa čak i totalitarizma administracije. „Proceduralne pogreške“ bit će nam svakidašnjica. Ne radi se o tome da se tijekom obrazovanja nekoga „natjera“ da vjeruje u Boga. Radi se o tome da netko tko nikada nije upoznao pozitivne sadržaje koji su religijske provenijencije, kao što su ljubav, dijalog, tolerancija, solidarnost, on samu religiju počne smatrati ili suvišnom ili opasnom. To ima dalekosežne posljedice na njegov

kasniji rad u institucijama o kojima ovisi svakidašnji život građana, posebice onih najpotrebnijih.

Kako je moguće obrazovati i odgajati za neke trajne i svima nama potrebne vrijednosti ako ne smijemo upućivati na neki autoritet koji nadilazi sva ljudska ograničenja i materijalne ovisnosti? Takav autoritet jesu jedino Bog i vlastita savjest. Ako njih posve eliminiramo, ostaje samo čovjek koji bi eventualno u svim svojim ograničenjima mogao odlučivati o dobru i zlu, zastupati vrijednosti samo ako mu se isplate ili njega samoga usrećuju, krije se iza paragrafa koje su napisali neki drugi ljudi kako bi izbjegao vlastitu odgovornost. Kao što je, nažalost, iz više primjera poznato, sve su diktature, koje nisu priznavale nikakav autoritet, ni Boga ni savjest, loše završile. I ovakvi materijalistički sustavi imali su neke vrijednosti, ali sve su te vrijednosti bile utemeljene samo na volji čovjekagospodara sustava ili u pravilima sustava. No, kada se sustav urušio, urušile su se i same vrijednosti. Temelj im je bio previše nestalan i labilan. Nastali su kaos, pljačka, grabež, međusobna razračunavanja. Koja je, dakle, alternativa jednoga modernog demokratskog društva? Jednostavna. Ili će stalno biti na granici i u opasnosti da mu se uruše vrijednosni temelji na kojima postoji, pa će biti novih agrokora, ovisnosti, netolerancije, ili će u obrazovanju i odgoju budućih generacija upućivati na neki autoritet, Boga ili savjest, koji jedino može izdržati povijesne stranputice u koje može upasti svako društvo, pa tako i ono hrvatsko. Trećega puta, izgleda, nema. Ne može pomoći ni priziv na nekakve „proceduralne pogreške“.

STARI DUH U STAROM TIJELU

Kad čovjek pogleda papu Franju ne može ne sjetiti se mudre izreke: "Zdrav duh u zdravom tijelu!", ali preinačen i prilagođen trenutnom utisku: "Mladi duh u starom tijelu!" Koliko taj čovjek ima pokretljivosti, žustrine, poleta, dinamike. A tek duhovne: kakve misli, kakve ideje, kakve vizije... Istina, Papino djelovanje često djeluje smučujuće, zbumujuće, oprečno, provokativno. On se toga ne boji. Ne boji se da će koga sablazniti. Ne boji se ako će ga neki krivo tumačiti, jer neke stvari nisu od prve jasne. Dapače, treba se svojski potruditi da se razumije pravi smisao i prava nakana određenih mu postupaka i izjava. Što se tiče drugih i crkvenih i svjetovnih predvoditelja, izgleda da se svi boje pogriješiti. Zašto? Meni se čini da se previše "igra na sigurno", što si osoba ne dozvoljava luksuz da pogriješi, što u slučaju greške kandidat mora računati na "otpis" od nadređenih. Kao da smo svi u (hrvatskom!) Saboru gdje se ne gleda na čovjeka i njegove kvalitete, na sposobnosti kojima bi mogao obogatiti i unaprijediti društvenu zajednicu nego se "farizejski" traži "dlaka u jajetu", traži se bilo kakva "falinga" koja ne mora imati ama baš nikakve veze s postojećim problemom, važno je da je "falinga" i s njom se čovjeka diskreditira. To je očita zloba! To je grijeh struktura! To su jezični zločini! To je verbalna nepravda! I ta se nepravda kao crnilo razlijeva na cijelo društvo i stvara osjećaj opće nesigurnosti. Svi su u strahu, svi se boje "zinuti", svatko čuva "sviju stolicu", svoje radno mjesto, "budućnost svoje djece". I tako se u našem društvu utjelovljuje

zlokobna sintagma: "Stari duh u starome tijelu!" I još gora verzija: "Stari duh u mladome tijelu!" Mladi postaju stari: bezvoljni, proračunati, nepokretni, bez vizija, bez idealja, bez riskantnog duha. Mogu ići samo naprijed u onim segmentima koje im stari preporučuju, samo provjerrenom i utabanom stazom! Tako će ih učiti "debuti" koja u svom finišu počesto završi upravo u "farizejštini" i cinizmu, rječozborstvu, nadmudrivanju, sofisticiranim izrazima koji postaju "l' art pour l' art" (umjetnost radi umjetnosti, tj. isprazno iživljavanje u umjetnosti) govorenja. Srećom, ne završavaju svi tako, ali od brojnih, "sačuvao nas Gospod" (sam sv. Augustin je u grešnom periodu svoga života bio "maher" upravo u tome i kasnije, kad se obratio, ocijenio je sebe kao strašnu oholicu u tom vremenu jer je "gazio" – riječima - sve pred sobom). Nema duha požrtvovnosti. Nitko se ne želi žrtvovati za dobro drugih. Rado će druge žrtvovati za svoje dobro, ali sebe za dobro dugih – nerado! I kako to onda završava? Završava da se u totalnom egoizmu, hedonizmu i sigurnosti zavlaze u ugodne "rupe", pod majčine skute – pa majka pere veš, pegla i kuha svome sinku i svojoj kćerci sve do njihovih četrdesetih, pedesetih godina. Pa zašto bi se onda ženili i udavalii? Zašto bi se "vezali"? Još je "prekrasno" kad im majčica i tatica stalno izdvajaju od svoje penzijice džeparac da imaju za kavicu jer je sve tako skupo i oni jadni ne mogu sami zaraditi jer im nitko ne da posla, jer su "oni neki tamo" sve pokrali i kad platiš režije i daš tom "djitetu" da si ima. Kako da se preživi s onim što ostane? Nema dovoljno ni

za jesti. Oni drugi završe u "rupi" vječnog pijanstva, nikad se ne trijezne do kraja. I tako provode sate u ispraznom blebetanju za šankom, nadmudrivanju u nepovezanom i nejasnom govorenju bez ikakve misli vodilje i ikakvog smisla i svrhe. Priča se samo da se priča, da prođe vrijeme. Neki pribjegnu "medicinskoj" pripomoći kanabisa pa se, dok su pod dojmom, smiju bez razloga sve dok ne umru, od pretjerane doze "smiješne tvari". Za razliku od mornara koji jedu kruh "sa sedam kora" (neki kažu da je takav i rudarski – samo u Istri ga više nema! – ostala je samo nostalgična uspomena na nj), i onih koji "glodu svoju tvrdu koricu kruha", i onih koji jedu "suha kruha" i onih koji "stoje u redu za plubijeli kruh" i napokon onih koji jedu crni kruh. A ima i onih koji uživaju "najbijelji kruh" bez ikakve kore. Njima je najteže, njima je užasno teško kad ga ponestane, daleko teže nego mornarima, nego rudarima, nego zidarima. Oni su "opiti" svojim kruhom! Da dođu do tog "kruha" spremni su na svašta. Nažalost i put sporta mnoge dovede u sve te situacije, pa samozavaravajuća fraza da je bolje da dijete "igra", nego da je na ulici ispadne kolektivna prijevara. Tko ne vjeruje neka malo otvori oči, pa će se dobrahno iznenaditi s onim što će vidjeti. A neki, mlada tijela, koji ne mogu i ne žele živjeti u "starom duhu", odlaze li - odlaze. O blagdanu Svih Svetih i na Dušni dan razmišljali smo da su mnogi pred nama otišli pa da je "i nama s ovog svijeta poć". Nadamo se u vječno svjetlo – ne vječno bjelilo iliti blijedilo! da otpočine ovo staro tijelo i da se smiri ovaj stari duh!

Proslava blagdana sv. Martina

O blagdanu sv. Martina biskupa, zaštitnika vrsarske župe, u subotu, 11. studenoga 2017. svečano misno slavlje predvodio je izv. prof. dr. sc. vlč. Jerko Valković, u zajedništvu vlč. Ivanom Butkovićem, vlč. Josipom Kalčićem, p. Dragom Marićem te župnikom domaćinom vlč. mr. Linom Zohilom.

VRSAR Prof. Valković u prigodnoj je homiliji, spominjući svetački lik sv. Martina, istaknuo kako nema lakših ili težih vremena za svestost jer, naglasio je, vremena su onakva kakvima ih čovjek svojim djelovanjem obilježi. U tom kontekstu spomenuo je i bl. Miroslava Bulešića koji je svestost ostvario u teškim i mučnim vremenima Drugoga svjetskog rata i porača. Sveti Martin je također živio u teškim vremenima velikih previranja, istaknuo je propovjednik, i podsjetio kako je bio vojnik na silu, biskup po dužnosti te na kraju monah po izboru. Njegov život nije bio obilježen čudesima, bio je velik u jednostavnosti malih gesta svakidašnjega života. Njegov put do Boga bio je put

jednostavnih stvari. Znao je prepoznati lice Čovjeka u osobama koje je susretao na svome životnome putu. Kolika mi lica susrećemo u svojoj svakidašnjici, znamo li u svakome od njih prepoznati lice Čovjeka, vidimo li u svakome potrebitome lice Božje? zapitao se propovjednik. Sv. Martin bio je prvi kanonizirani svetac koji nije svoj ovozemaljski život završio kao mučenik, ali je svojim životom izvanredno u svakidašnjici posvjedočio vjernost Kristovu nauku. Vjernici svakoga vremena pozvani su biti svjedoci, pa i danas tko doista želi u svakidašnjem životu svjedočiti vjeru, može doživjeti neki oblik progona. Danas svjedočiti kršćanske vrijednosti nerijetko znači imati hrabrosti zastupati svoje stavove i tako ići nerijetko i protiv javnoga mnjenja. Svjedočanstvo se vjere današnjega čovjeka očituje u onoj mjeri koliko je spreman u javnom kontekstu zastupati kršćanske vrednote prihvaćajući pritom mogućnost da će biti ismijan ili negativno etiketiran. U današnjoj je sveopćoj krizi identiteta kršćanima izazov iskazati svoj vjerski identitet i tako potvrditi spremnost slijedenja vlastite, pravilno formirane svjestedi. Uzrok današnjoj krizi kršćanskoga

identiteta nalazimo prvenstveno u strahu od društvene neprihvaćenosti, upravo stoga što svi češće ili rijede izbjegavamo i propuštamo postupiti kako bismo trebali, dolazi do toga da u zemlji s 86,4 % deklariranih katolika zakoni vrlo često nemaju ništa katoličkoga. Veliki je izazov za današnje vjernike upravo uvjerljivo svjedočenje svojih katoličkih svjetonazora. Svetci su nam u tome trajni poziv i opomena, a njihov primjer poticaj da u životu hrabro i vjerodostojno svjedočimo svoje kršćanske svjetonazole, unatoč opasnosti društvenog neprihvaćanja, zaključio je propovjednik.

Po završetku misnoga slavlja župnik je, nakon prigodnih zahvala predvoditelju, koncelebrantima te sve koji žele pozvao na vođeni obilazak radova u župnoj crkvi sv. Martina u kojoj je u tijeku izmjena dotrajale strujne instalacije, postavljanje novoga kamenog poda te instaliranje sustava grijanja i hlađenja; zahvati koji će ovoj nevelikoj, ali veoma živoj župnoj zajednici okupljanja oko zajedničkog stola Euharistije učiniti još ugodnjima. Misno je slavlje glazbeno animirao župni zbor pod ravnanjem s. Benite Antolović. (www.ppb.hr)

Znanstveni skup o mons. Dragutinu Nežiću i ujedinjenju istarske Crkve

Znanstvenim skupom u Pazinu, u petak, 20. listopada 2017., Porečka i Pulaska započela je obilježavanje 70. obljetnice uspostave Pazinske administrature, 40. obljetnice ujedinjenja istarske Crkve želeći se ujedno na poseban način prisjetiti mons. dr. Dragutina Nežića, prvoga biskupa ujedinjene istarske Crkve.

Skupu su nazočili biskupi iz Metropolije: nadbiskup riječki i metropolit mons. Ivan Devčić, biskup porečki i pulski mons. Dražen Kutleša, biskup porečki i pulski u miru mons. Ivan Milovan, biskup krčki u miru mons. Valter Župan te predstavnik Koparske biskupije mr. Luka Tul. Odazvali su se i poglavari i bogoslovi pulskoga Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ te Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ iz Rijeke, predstavnici županijskih i gradskih vlasti, brojni svećenici, redovnici i redovnice te mnogi vjernici laici. Generalni vikar Porečke i Puliske biskupije mons. Vilim Grbac, koji je moderirao prvi dio programa, u uvodnom je dijelu pozdravio i predstavnike civilnih vlasti te institucija: pročelnika Ureda državne uprave u Istarskoj Županiji Dražena Janjuševića, predsjednika Gradskoga vijeća Grada Pazina Davora Slokovića, načelnika Policijske postaje Pazin Valtera Opašića i ravnatelja Državnoga arhiva u Pazinu Elvisa Orbanića.

Nakon uvodnoga pozdrava nadbiskupa Devčića i domaćina mons. Kutleše osamnaest je predavača tijekom petnaestminutnih predavanja donijelo mnoga zanimljiva, a nerijetko i posve nova saznanja o zbivanjima i okolnostima u tim turbulentnim vremenima koja su usred kompleksnoga i teškog povijesnog perioda dovela do ključnih trenutaka i oblikovanja Crkve u Istri.

70. obljetnica uspostave Pazinske administrature

Nakon završetka II. svjetskog rata te Pariskoga mirovnog ugovora Sveta Stolica, kako bi omogućila ponajprije duhovnu skrb vjernicima, osniva administrature i

imenuje administratora za područja gdje su se izmijenile državne granice. Tako je imenovala apostolskog administratora za područje Tršćansko-koparske biskupije koji je bio pod upravom jugoslavenske vlasti. Prvi pazinski administrator trebao je biti mons. dr. Jakov Ukmar, koji je stradao od komunističkih vlasti na krvavoj krizmi u Lanišću, a vlč. Miroslav Bulešić nožem ubijen. Nakon mons. Franca Močnika, koji je bio dva mjeseca administrator, Sveta Stolica je za hrvatski dio Tršćansko-koparske biskupije imenovala 21. studenoga 1947. godine mons. dr. Dragutina Nežića, svećenika Zagrebačke nadbiskupije. Mons. Nežić došao je u Pazin 25. studenoga 1947. te je sljedećega dana ispravu o imenovanju predočio preč. Boži Milanović i Leopold Jurci. Pazinska administratura prestat će s postojanjem bulom „Prioribus saeculi“, koja je izdana 17. listopada 1977. te će biti pripojena Porečkoj biskupiji.

40. obljetnica ujedinjenja istarske Crkve

Bulom „Prioribus saeculi“ ostvaren je višestoljetni san vjernika hrvatskoga dijela Istre da napokon budu jedno. Tako ujedinjena Crkva u Istri postaje jedno i s Crkvom u Hrvatskoj. Mons. dr. Dragutin Nežić prepoznao je u toj Papinoj odluci silan njezin doseg za sve vjernike na području Istre i zato se snažno sa suradnicima založio za svečanu proslavu zajedništva Crkve u Istri koja se ostvarila 8. i 9. travnja 1978. godine u Poreču.

Mons. dr. Dragutin Nežić, prvi biskup ujedinjene istarske Crkve

Ključna crkvena osoba u Istri od jeseni 1947. bio je mons. Nežić, najprije kao pazinski administrator, potom kao administrator te rezidencijalni biskup Porečke i Puliske biskupije, sve do umirovljenja 1984. godine. Mons. Nežić dolaskom u Istru, uz pomoć svećenika koji su ga radosno primili, započinje svoj višedesetljetni rad. U teškim vremenima za Crkvu i njezine pastire biskup Nežić obilazi svećenike i vjernike, podržava ih, hrabri i povezuje. Drugi je vatikanski koncil dao jedan novi zamah, posebno na pastoralnom području, a biskup Nežić, i sam kao koncilski otac, te smjernice provodi prvenstveno na nekoliko područja: području obnove liturgije, odnosu Crkve i medija, poimanju Crkve i odnosu Cr-

kve prema znanosti. Na tim su zasadima nastali brojni postkoncilski projekti Crkve u Istri. Osim redovnoga pastoralnog rada, biskup Nežić istinski se zalagao za uspostavu redovne crkvene uprave u Istri pod vodstvom jednoga biskupa; stvaranje Riječke metropolije te organiziranje dekanata i župa, na čemu i danas počiva pastoralni rad u našoj biskupiji. Svoj pastoralski rad povjeravao je zagovoru vlč. Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika, te 1956. godine započinje dijecezanski postupak za proglašenje blaženim i svetim vlč. Miroslava, kojeg je poznavao iz rimskih dana. Mnoge započete projekte nastaviti će njegovi nasljednici, a neke i dovršiti. Zasigurno najveća zasluga, nakon pape Pavla VI., za ujedinjenje istarske Crkve pripada biskupu mons. dr. Dragutinu Nežiću.

Nadbiskup riječki i metropolit mons. Ivan Devčić

Mons. Devčić izrazio je zadovoljstvo održavanjem toga skupa napomenuvši kako će to biti prigoda za prisjećanje o značenju uloge svećenstva za svekoliki napredak istarskoga kraja. Trenutak je ovo i da se svi mi koji smo boravili ovdje u pazinskom sjemeništu prisjetimo tih za život prekrasnih i važnih trenutaka, koji su bili ključni u odabiru životnoga usmjerenja. Prisjetio se mons. Bože Milanovića, ali i biskupa Nežića, profesora Šaine i drugih značajnih ličnosti istarske Crkve te kako su tih godina kao sjemeništarci u tome sjemeništu odgajani u jednom istinskom, pravom, kršćanskom rodoljublju i domoljublju koje te uči vo-

ljeti svoje, a poštivati tuđe. To je ovdje istarski čovjek naučio tijekom povijesti i to su nama koji smo dolazili iz drugih krajeva naši odgojitelji znali na jedan lijepi pedagoški način prenijeti.

Biskup porečki i pulski mons. Dražen Kutleša

Mons. Kutleša u svome je uvodnom obraćanju istaknuo cilj toga znanstvenog skupa: na znanstveni način razmotriti pitanja u svezi s osnivanjem Apostolske administrature, ujedinjenjem istarske Crkve te životom i djelom porečkoga i pulskog biskupa mons. dr. Dragutina Nežića koje se snažno i višešložno odražava u našoj sadašnjosti. Biskup je izrazio zadovoljstvo ostvarenjem simpozija te Zahvalnost svima koji su u njega uložili svoju zauzetost, htjenje, znanje i vrijeme, a posebno članovima Organizacijskog odbora. Gledajući program simpozija, možemo zaključiti kako je život biskupa Nežića bio usko povezan s dvama spomenutim događajima, re-kao je biskup. Kako bismo bolje shvatili važnost spomenutih događaja, potrebno je sagledati previranja u Europi i svijetu nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije i pojavu raznih težnji koje su razvile nove državne zajednice. Potrebno je to sagledati u kontekstu pojave novih hegemonija u vrtlogu oblikanovanja triju totalitarizama koji su obilježili 20. stoljeće, nacional-socijalizma, fašizma i komunizma. U kontekstu koji nije lako pojmiti u svim njegovim sastavnicama, nalazi se i poslanje Crkve te uloga njezinih službenika, izloženih raznih pokušajima utjecaja kako bi se priklonili nekoj od ideologija. Ako to nije moguće izravno,

totalitarne vlasti političkim, medijskim, obrazovnim i drugim sredstvima oblikuju svoje tumačenje koje zahvaća razne segmente društva i može se protegnuti u desetljeća nakon tih događaja. Ta mogućnost postoji dokle se god ne predstave vjerodostojni dokumenti i sve dok se ne prikaže cjelovita istina te stvarnosti. Danas kada svečano proslavljamo obljetnicu ovih velikih i važnih događaja za Crkvu u Istri i hrvatski narod, mora se naglasiti kako su one vrhunac stoljetnih nastojanja narodnjaštva i borbe istarskoga svećenstva. Sjedinjenje Istre s Hrvatskom i uspostava Apostolske administrature u Pazinu te napokon ujedinjenje Crkve u Istri 1977. godine nisu posljedice tek povijesne ili političke slučajnosti, već se radi o stoljetno izgrađivanom i promišljeno postignutom cilju narodnjačkoga pokreta koji je u Istri predvodilo svećenstvo. Spomenute obljetnice treba razmatrati u cijelokupnom kontekstu i kao završni čin jednoga dugog, slojevitog i složenog povijesnog procesa čiji je nerazdvojni dio bila Crkva i njezino svećenstvo. U ovim je krajevima upravo svećenstvo osiguralo svojemu narodu isključivu povlasticu korištenja narodnim jezikom i bogoslužjem na jeziku koji puk razumije. Svećenstvo je u Istri razvijalo glagoljašku pismenost, vodilo crkvene matice na glagoljici, držalo bogoslužja na narodnom jeziku te pisalo i izdavalo knjige na jeziku koji je narod razumio. Ta se tradicija, u kojoj se ogleda sva posebnost našega naroda i njegovih župa u Istri održala do fašističke vlasti kada biva sustavno i grubo zatirana i uništavana. Svećenici su na čelu s mons. Božom Milanovićem 19. 3. 1946. u Pazinu primili članove save-

zničke komisije za razgraničenje Julijanske krajine. Kao dokaz slavenske Istre i postojanja slavenskih župa iznosili su argument službe Božje na staroslavenskom jeziku i raširenosti glagoljice, glagoljičke pismenosti i kulture. Upravo je u zgradи tadašnjega sjemeništa mons. Milanović priredio izložbu „Svjedočanstva o slavenstvu Istre“ gdje je članovima komisije predstavljao glagoljašku baštinu kao argument za međudržavno razgraničenje. Na mirovnoj konferenciji u Parizu glagoljaška baština i staroslavenski jezik bit će među presudnim argumentima za odluku da Istra kao slavenski kraj bude sastavni dio Hrvatske. Crkva u Istri i njezino svećenstvo oduvijek su promicali socijalnu pravdu. Moji su prethodnici u Istri poticali osnivanje, odobravali i potpomagali rad oko 700 bratovština, na desetke hospicija za siromašne, nemoćne, bolesne, siročad i udovice, podsjetio je biskup. Tijekom 19. i 20. stoljeća u župnim kućama, a posebno samostanima, djelovale su pučke škole i gimnazije. Mnogi su svećenici, osobito posredstvom narodnjačkih društava sv. Mohora i sv. Ćirila i Metoda, osnivali škole, čitalnice i poticali izdavaštvo. Biskup Juraj Dobrila na poseban je način poticao osnivanje đačkih stipendijskih zagrada radi dobrobiti naroda. Zastupajući interes naroda, Crkva i njezino svećenstvo bili su intenzivno uključeni u političke procese toga vremena. Biskup Dobrila svoj je prvi biskupski govor održao na hrvatskom jeziku što je imalo snažno političko i mobilizacijsko značenje. Radi promicanja hrvatskoga jezika, izdao je i molitvenik „Oče, budi volja tvoja“. Veliču žrtvu u 19. i 20. stoljeću podnijeli su

istarski svećenici narodnjaci odupirući se asimilaciji, brisanju identiteta i kasnijoj fašizaciji. Otpor i stradanje pojmenice ubijenih svećenika upisuju se u izvješće o audijenciji svećenika kod savezničke komisije za razgraničenje Julijске krajine. U tim se materijalima spominju konfincije, zatvaranja, šikaniranja, odvođenja, progoni, zlostavljanja i mučenja samo zato jer su bili sinovi slavenskoga naroda. U vrijeme fašističke okupacije povjesni je teret opet silom prilika bio znatiјe pao na svećeničku leđa, oni su jedini mogli ostati s nacionalno ugroženim narodom. Što je u njima, kao i u narodu, živjelo, sazrijevalo i borilo se pokazali su, kako svojim ratnim stradanjima, tako i kada su odmah nakon završetka rata 1945., na čelu s Božom Milanovićem, pred čitavim svijetom, punim ustima zatražili priključenje Istre matici zemlji Hrvatskoj. Iako su već tada jasno znali da kao vjernici i svećenici tom opcijom ne biraju sebi lakši put. Po cijenu života, svećenstvo je u Istri stalno u obranu svoga naroda pred totalitarnim režimima 20. stoljeća. Stoljećima se u Istri svećenstvo odupiralo povjesnim krivotvorenjima očite istine. Samo istinom i argumentima može se razumjeti uloga svećenstva u Istri, posebno u događajima koje obilježavamo ovim skupom, podsjetio je biskup Kutleša. „Istina se može neko vrijeme zataškavati, ali se ne može pobijediti“, citirao je biskup poznatu izreku. Unatoč saznanju da će biti proganjeni i da će trpjeti zbog zagovaranja priključenja komunističkoj zemlji, ustrajali su na tome jer su znali da će im Krist biti blizu. To možemo vidjeti iz primjera bl. Miroslava Bulešića koji je trpio za svoju vjeru i svoj narod. To je put da se bolje sjedini s Kristom. Progoni su Crkve neminovni jer je ona povezana sa svjeću naroda, ona će uvijek dobro poхvaliti, a zlo osuditi. Drugi, lakši put je da se šuti i ništa ne poduzima, ali mora postojati svijest da se ni takvim ponašanjem neće izbjegći prijezire onih koji se s nama ne slažu. Djelujući u ovoj biskupiji 37 godina, biskup Dragutin Nežić utkao je sebe, srce i dušu u ujedinjenje istarske Crkve. Dao je svjedočanstvo vjere prema čovjeku, ali i prema svome hrvatskom narodu. S jedne je strane bio čovjek čvrstih stavova po pitanju vjere, moralu i Crkve, ustrajan do kraja, s druge strane, bio je čovjek otvoren za novosti i suradnju. Bio je čuvan tradicije, a začetnik otvorenosti i novosti. Sve su to svjedočanstva o tome da su Crkva i svećenstvo u Istri uvijek stajali uza svoj narod. Otvarajući ovaj skup, pozivan vas stoga da pošteno, vjerodostojno, uvijek se držeći činjenica i argumenata raspravljate o odabranim temama. Pozivam predavače i druge sudionike da u ovoj prilici, ali i drugdje,

ustrajno promiču istinu jer to zasluzuju žitelji Istre, oni koji su vjernici, ali i oni koji to nisu, i svećenstvo koje je stoljećima ustrajalo i nepokolebljivo podnosilo patnje za svoj narod i zajedno sa svim drugim narodima, zaključio je biskup Kutleša.

Prvi dio programa

Radni dio skupa započeo je predavanjem „Ratne i poratne prilike u Istri“ koje je izrekao fra Bernardin Filinić. Izlaganjem „Značenje Pariškog mirovnog ugovora i uvjetovanost crkvene organizacije u Istri teritorijalno – političkim promjenama“ Ivan Milotić pojasnio je procese, uzroke i razloge ključnoga udjela istarskoga svećenstva u presudnim događajima koji su odlučili o budućnosti Istre. Nakon kapitulacije Italije istarsko je svećenstvo prisutno u svim ključnim teritorijalno-političkim događajima povezanim s Istrom. Ono se nalazi u prikrajku objitu tzv. Rujanskih ili Pazinskih odluka, isključivo se ono spominje u zapisnicima o pregovorima sa savezničkom komisijom te je, napokon, posredstvom Zbora svećenika svetoga Pavla za Istru i njegova izaslanika Bože Milanovića imalo presudan utjecaj na teritorijalno-političku pripadnost Istre u sklopu mirovnoga ugovora s Italijom 1947. i Osimskih sporazuma 1975. godine.

Vlč. Maksimiljan Buždon u izlaganju „Apostolska administratura u kanonskom pravu i kanonsko značenje bule *Prioribus saeculi*“ analizirao je pojam apostolske administrature s crkvenopravnog stajališta. „Crkveno-politički razlozi nastanka Pazinske administrature“ naslov je izlaganja fra Stanka Škunca iz Zadra koji je pojasnio dinamiku pitanja razgraničenja u poratnom vremenu, pri čemu su na ovim prostorima jedan vremenski period postojale privremene tvorevine Zona A i Zona B te Slobodni teritorij Trsta. Izlaganjem „Crkveno-vjerski razlozi ujedinjenja Istarske crkve“ Franjo Velčić s Krka prikazao je unutarcrkvene povjesne dinamike koje su prethodile i dovele do današnjega razgraničenja Porečke i Pulske biskupije, a poseban je naglasak stavlja na dvije značajne povjesne papinske bule, „Prioribus seculi“ i „Locum beati Petri“. Pobliže o boli „*Prioribus saeculi*: značenje i posljedice za Crkvu u Istri“ bilo je riječi u izlaganju fra Ljudevita Maračića, OFMConv, u čije je ime, zbog njegove sprječenosti, izlaganje procitao fra Đuro Hontić, OFMConv. Sjećanje na „Svečanosti prigodom proglašenja bule *Prioribus saeculi*“ izrekao je kancelar Biskupije vlč. Sergije Jelenić. Na kraju jutarnjega dijela programa uslijedila je bogata i plodonosna rasprava.

Drugi dio programa

Poslijepodnevni dio skupa, koji su moderirali vlč. dr. sc. Josip Grbac i doc. dr. sc. Ivan Milotić započeo je izlaganjem „Životopis i povijesni rad biskupa Dragutina Nežića“ koji je pripremila Branka Poropat iz Biskupijskoga arhiva. Odyjetnik Jordan Matković u izlaganju „Biskup Nežić i crkvena dobra“ osvrnuo se na brigu biskupa Nežića o materijalnim posjedima Crkve te se prisjetio dugo-godišnje osobne suradnje s biskupom u nastojanjima povrata crkvene imovine. U izlaganju „Zagrebačko razdoblje života i djelovanja svećenika Zagrebačke nadbiskupije dr. Dragutina Nežića“ Stjepan Balaban iz Zagreba prikazao je izuzetno aktivan, dinamičan i plodonosan život mons. Nežića u njegovoj rodnoj nadbiskupiji, prije dolaska u Istru. Izlaganje „Imenovanje dr. Dragutina Nežića administratorom Pazinske administratore i poslije rezidencijalnim biskupom – političke i crkvene okolnosti“ Ivana Kovača iz Rima pojasnilo je dinamiku vatikanskih kadrovskih procesa u tim okolnostima. O pastoralnom djelovanju biskupa Dragutina Nežića govorio je njegov nasljednik mons. Ivan Milovan. Vlč. Josip Grbac održao je izlaganje na temu „Biskup Nežić i postkoncilска обновa Crkve u Istri“ te se ujedno prisjetio svojih osobnih kontakata s mons. Nežićem. „Odnos biskupa Nežića i političke vlasti“ analizirao je politolog Mario Sošić iz Rovinja. O temi „Biskup Nežić i tršćanska kriza“ predavanje je održao doc. dr. sc. Budislav Vukas iz Rijeke. „Odnos biskupa Dragutina Nežića prema svećeničkim staleškim društвima, s posebnim osvrtom na odnos prema istarskom čirilometodskom društvu“ bila je tema dr. sc. Stipana Trogrlića iz pulske podružnice Instituta za društvene znanosti „Ivo Pilar“. „Početak procesa za proglašenje blaženim vlč. Miroslava Bulešića te *fama sanctitatis* u narodu“ bio je naziv predavanja koje je izrekao Ilija Jakovljević, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Bulešića. Posljednje predavanje, pod naslovom „Briga biskupa Dragutina Nežića za očuvanje i zaštitu arhivske baštine Porečke i Pulske biskupije“ izrekao je nekadašnji ravnatelj Državnoga arhiva u Pazinu Jakov Jelinčić.

Po završetku izlaganja uslijedila je činjenicama, argumentima i opservacijama veoma bogata rasprava te je nakon završnoga osvrta mons. Kutleša skup zaključen najavom velike svećane liturgijske proslave spomenutih obljetnica o svetkovini sv. Maura u Poreču 21. studenoga ove godine. (*Tiskovni ured Porečke i Pulske biskupije*)

Proslavljen Dan policijske kapelaniјe bl. Miroslava Bulešića

Ucrkvi bl. Miroslava Bulešića u Valbandonu, u ponedjeljak, 6. studenoga 2017. održano je svećano misno slavlje povodom obilježavanja Dana policijske kapelaniјe Policijske uprave istarske. Svečanu Euharistiju predvodio je biskup porečki i pulski mons. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju kapelana Policijske kapelaniјe sv. Vida za Policijsku upravu primorsko-goransku vlc. Mirka Vukoje, kapelana Policijske kapelaniјe Majke Božje Kamenitih vrata za Policijsku upravu zagrebačku don Marina Drage Kozića, kapelana Policijske kapelaniјe sv. Kvirina Sisačkoga za Policijsku upravu sisačko-moslavačku don Ive Borića te kapelana Policijske kapelaniјe za Policijsku upravu istarsku vlc. Ilijie Jakovljevića.

Misnom su slavlju prisustvovali načelnik Policijske uprave istarske Alen Klabot sa svojim suradnicima, predstavnik Samostalne službe MUP-a za suradnju s Vojnim ordinarijatom Josip Zagorščak, pročelnik Ureda državne uprave Istarske županije Draženko Janjušević, predstavnici Hrvatske ratne mornarice i vojske, predvođeni kapetanom korvete Arđe-

om Mejakom te župni zbor i vjernici župe Fažana. Uvodnim se pozdravom okupljenima obratio vlc. Jakovljević čestitavši svim djelatnicima Policijske uprave istarske Dan policijske kapelaniјe bl. Miroslava Bulešića, dok je mons. Kutleša u svojoj propovjedi napomenuo kako policijski službenici obavljaju težak i odgovoran posao i čine sve da ljudima bude dobro i da se osjećaju sigurno. „Da bismo bili korisni društvu i da bi nas svicijenili, moramo biti ponižni i žrtvovati se za druge. Moramo živjeti dajući se za druge, moramo živjeti na pošten način“, naglasio je biskup rekavši kako su policijski službenici u svom poslu izloženi i osuđivani samo zato jer rade svoj posao, jer rade i žele raditi poštano, a nekimato smeta jer onda ne mogu ostvarivati svoje ciljeve. Na kraju misnoga slavlja prisutnima se obratio i načelnik Policijske uprave istarske Alen Klabot, koji je zahvalio biskupu Kutleši i policijskom kapelanu Jakovljeviću na dosadašnjem dobroj suradnji i organizaciji misnoga slavlja, napomenuvši da Policijska uprava istarska i dalje stoji na raspolažanju za logističku potporu kada je riječ o održa-

vanju duhovnih vježbi, seminara, bračnih susreta i drugih aktivnosti Vojnoga ordinarijata. Načelnik Uprave čestitao je svim djelatnicima Dan policijske kapelaniјe bl. Miroslava Bulešića, uz poruku: „Neka nas sve nadahnjuje život našega nebeskog zaštitnika blaženoga Miroslava i da se svaki dan sjetimo one njegove poznate rečenice – ‘moja osveta je oprost.’“

(Tekst i foto: policija.hr)

Dvodnevna proslava sv. Martina

LIŽNJAN Župa sv. Martina u Ližnjalu, mjestu nedaleko Pule, ove je godine blagdan svoga zaštitnika proslavila različitim događanjima. U petak, 10. studenoga, u župnoj je crkvi održan kulturno-umjetnički program pod nazivom „U čast sv. Martinu“, a na sam blagdan, 11. studenoga, svećano koncelebrirano misno slavlje predvodio je dekan Pulskoga dekanata, župnik pulske Župe sv. Pavla ap. preč. Milan Mužina, u koncelebraciji s bivšim župnicima: vlc. Atiljem Krajcarom, vlc. Josipom Zovićem i vlc. Ivanom Prodanom te vlc. Antonom Tončijem Jukopilom, rođenim Ližnjancem. U glazbeno-recitatorskoj večeri sudjelovali su domaći župni zbor te Kulturno-umjetničko društvo „Kuje“. Osim prigodnih pjesama tijekom večeri predstavljene su prethodne i sadašnja dirigentica zabora, pripovijedanjem najstarijih članica ispričana je povijest toga župnog zabora, ministranti su govorili o svojoj službi, a jedna je mještanka riječima dočarala običaje za Martinu u prošlim vremenima. Bilo je potom

riječi i o službi čitača, a predstavljen je projekt „Stope sv. Martina“ i druge aktivnosti u župi tijekom proteklih godina. Zajednica naše župe snažno živi duhovni život, zaključeno je. Okupljeni su se potom prisjetili intelektualaca Ližnjana sa snažnom kršćanskom notom u svom životu i djelovanju, a jedan od njih, Josip Pip Škifić, pročitao je svoju pjesmu o povijesti i duhovnoj snazi Ližnjanca te darovao crkvi svoj ručni rad: od kamena izrađenu maketu crkvice Majke Božje od Kuj. Prisjetili su se potom svojih dosadašnjih župnika, osobito živućih, koji su to mjesto zadužili svojim predanim radom i brigom za duhovni rast naroda: Ciceran, Krajcar, Danišić, Grah, Mlikota, Zović, Prodan, posebno poželjevši brz oporavak sadašnjem župniku Milanu Milovanu koji nije bio nazočan zbog bolesti. Kulturno-umjetnički je program završen zajedničkom pjesmom „Svetemu Martinu“, svojevrsnom himnom, koju su napisali Dora i Josip Klunić. U subotu ujutro u općinskoj je dvorani otvoren takozvani „Mali martinjski sajam“ u

organizaciji Udruge poljoprivrednika Agro – Mladica. Na sajmu su se mogli kušati med i mlada maslinova ulja članova ove udruge – 18 različitih uzo-raka. Na smotri su svoje radove izložili i mališani područnoga odjela Šišan, a učenici ližnjanske škole, danas četvrtiši, knjigu „Vera Nevera“ koju su prošle godine osmisili i izdali. U jutarnjem kulturno-umjetničkom programu „Martinja u Ližnjalu“ sudjelovala su djeca vrtića „Bubamara“ iz Ližnjana, školarci OŠ dr. Mate Demarina – Područni odjel Ližnjan i KUD Kuje Ližnjan. Nakon mise selom je krenula procesija s kipom sv. Martina, zaštitnika Ližnjana, a potom je uslijedio zabavni i gastro-program. Organizatori programa bili su Općina Ližnjan i Udruga Ližnjanske maškare, a suorganizatori cijele manifestacije Dječji vrtić Bubamara, DVD Ližnjan, KUD Kuje, OŠ dr. Mate Demarina – PO Ližnjan, Udruga poljoprivrednika Agro – Mladica, Turistička zajednica Općine Ližnjan i Župa sv. Martina. (www.ppb.hr)

Započele smotre zborova u Porečkoj i Pulskoj biskupiji

U nedjelju, 5. studenoga 2017. godine, u Roču, u župnoj crkvi sv. Bartola, na prvoj ovogodišnjoj smotri zborova Porečke i Pulsko biskupije susreli su se zborovi Buzetskoga i Pićanskog dekanata.

Nastupilo je sveukupno 9 zborova, oko 150 pjevača. Ovo je 22. godina održavanja smotri zborova po dekanatima naše biskupije, a od toga ih 21 godinu vodi preč. Rudi Koraca, član dijecezanskoga Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu. Susret je, kao što je to uobičajeno posljednjih nekoliko godina, započeo klanjanjem pred Presvetim Oltarskim sakramenton, koje je vodio vlč. Marijan Žmak, župnik Buzeta, a u glazbenim trenutcima klanjanja sudjelovali su svi okupljeni pjevači pod ravnjanjem preč. Korace.

Prije pojedinačnih nastupa zborova zajednički je otpjevan „Himan sv. Ceciliji“. Prvi su nastupili domaćini, koji su uz zborovođu vlč. Marijana Žmaka, izveli pjesme „Tebi pjevam“ i „O duša naših hrano“. Župni zbor iz Gologorice, uz zborovođu Noela Krošnjaka, predstavio se pjesmama „Blagoslovio Te Gospod“ i „O pruži mile ruke“. Župni zbor iz mjesta Vrh, nedaleko Buzeta, koji vodi župnik vlč. Ivan Štoković, otpjevao je pjesme „Pjevajte Gospodu“ i „O Bože, kruno,

nagrada“. Dvanaest pjevača iz Dolenje Vasi izvelo je pjesmu „O Bože moj, što je jutro“ te božićnu „Prema gradu Betlemu“. Župni zbor iz Buzeta, uz župnika i dirigenta vlč. Marijana Žmaka, predstavio se pjesmama „Klanjam ti se smjerno“ i „Hosana“, skladatelja Karla Tutle. Župni zbor iz Pazinskih Novaka, pod ravnjanjem s. Dolores Zornada, publici je podario izvedbe pjesama „Darove kruha i vina“ te „Ljubav koja ljubi“. Župni zbor iz mjesta Borut, uz zborovođu Mariju Kos, otpjevao je pjesme „Sveta Marija“ i „O pruži mile ruke“. Vlč. Ivan Štoković

doveo je i Župni zbor iz mjesta Račice, koji je otpjevao pjesme „Ovo je dan“ i „Zdravo Marijo“. Posljednji je nastupio najbrojniji zbor, 22 pjevača Župe Na-vještenja Marijina iz Pićna. Oni su se najprije predstavili svojim pojedinačnim repertoarom, pjesmama „Budi ime Gospodnje“ i „Ave Maria“, a potom su, na poziv preč. Korace ostali ispred oltara te predvodili izvedbu veoma zahtjevne, ali i lijepе pjesme posvećene našem najmlađem blaženiku, „Blaženome Miroslavu Bulešiću“. (www.ppb.hr)

Smotra zborova u Raši

Smotra zborova Labinskoga i Vodnjanskog dekanata ove je godine održana u subotu, 11. studenoga u Raši, u župnoj crkvi sv. Barbare. Sudjelovalo je 9 zborova, sveukupno oko 140 pjevača.

Kao što je to uobičajeno, program je započeo klanjanjem pred Presvetim koje je predvodio odnedavni župnik Župe Rođenja Blažene Djevice Marije i labinski dekan preč. Mirko Vukšić. U drugom dijelu, koji je moderirao preč. Rudi Koraca, zborovi su se predstavili dvjema pjesmama koje su izabrali i uvježbali za tu prigodu. Prvi je nastupio zbor Župe Rođenja Blažene Djevice Marije iz Gornjega Labina. Tih 15 pjevača predstavilo se, pod ravnjanjem dirigenta Franka Ružića, pjesmama „Dajte mi sladak pjev“ i „Na nebu moje duše“. Zbor Župe Presvetoga Trojstva iz Svete Nedelje Labinske otpjevao je, pod dirigentskom palicom Nerine Bolfan, pjesmu „Prvi stih“ te dijalektalnu pjesmu „Sveta Nedjelja, fala“, poznatoga istarskog književnika Daniela Načinovića, koji je te večeri nazoočio smotri. Župni zbor sv. Filipa i Jakova iz Filipane, pod vodstvom Ljiljane Miljan, predstavio se pjesmama „Kao Marija“ i „Sretna sigurnost“. Združeni zborovi Kršana i Plomina, koje vodi zborovođa Ivan Miškulin, otpjevali su psalam „Sva djela Gospodnja“ i uskrsnu pjesmu „Na nebu zora rudi“. Zbor iz Marčane, po ravnjanjem Nikol Kolar, izveo je pjesme „Dođi, kruše“ i „Nitko kao ti“. Župni zbor Župe Gospe Fatimske iz Labina, pod vodstvom Ljiljane Česnik, otpjevao je „Zagrljeni u duši“ i „U onaj dan“. Župni zbor iz Čepića, sa zborovođom Sandrom Novaković, ove se godine predstavio pjesmama „Neka pada“ i „Jaganje Božji“. Župni zbor Rakalj, pod ravnjanjem prof. Marije Hauser, predstavio se dvama starocrvenim pučkim napjevima. Posljednji su nastupili domaćini, i to u zajedničkom nastupu župnoga zbara, dječjega zbara te nekoliko čanova Zbora „Kerubini“. Ovogodišnja smotra zborova u Raši završena je zajedničkom izvedbom pjesme „Zdravo, Djeko“. (Tiskovni ured PPB)

Dekanatska smotra župnih zborova

Smotra zborova Pulskoga dekanata i ove je godine tradicionalno održana u pulskom samostanu sv. Franje Asiškoga. Na smotri, održanoj u subotu, 18 studenoga, ove je godine sudjelovalo 11 zborova, sveukupno oko 250 pjevača. Euharistijsko je klanjanje na početku susreta predvodio domaćin, gvardijan toga samostana, fra Đuro Vuradin.

PULA U revijalnom dijelu prvi je nastupio najbrojniji zbor na smotri, Zbor Župe sv. Pavla ap. (35 pjevača), pod ravnateljem Andreja Angelinija i uz orguljsku pratnju Branka Okmace. Otpjevali su pjesme „Vinkovskoj obitelji“, Šime Marovića, i božićnu „Oj pastiri, čujte novi glas“, u obradi Ivana Rakonca. Župni zbor sv. Martina iz Ližnjana, s voditeljicom Majom Orišković, predstavio se pjesmama „Rijeke žive vode“, Arijane Meštrović, i „Velik si“, Eve Lene Hallmark. Župni zbor sv. Kuzme i Damjana iz Fažane, pod dirigentskom palicom Mondine Gavočanov, izveo je pjesme „Stabat mater“, Vladana Vuletinu, i „Oči u oči“, pjesmu koju potpisuju dva svećenika naše dijeceze, mons. Vilim Grbac i vlč. Blaž Bošnjaković. Združeni župni zborovi iz Premanture, Banjola i Pomera, pod vodstvom Nađe Martinčić, otpjevali su „Nek je slava Bogu našemu“, Anđelka Hitreca, i „Pastoralu“, Francois Couperina. Župni zbor sv. Antuna Padovanskog, pod vodstvom Vilme Žmak, najprije je izveo drevnu molitvu sv. Antunu, gregorijanski koral „Responsoriū de sancto Antonio“ te „Samo Bog je ljubav moja“, Charlesa Tillmana. Župni zbor Gospe od Mora, pod vodstvom Danice Benčić i uz orguljsku pratnju Branka Okmace, izveo je stari napjev „Lijepa si, Marijo“ i „Poleti golube mira“, Nikše Krpetića. Zbor crkve sv. Nikole, pod ravnateljem Andreja Angelinija i uz orguljsku pratnju Branka Okmace ove se godine predstavio dvjema božićnim pjesmama, „Klanjam ti se Djetiću“ i „U noći zvjezdanoj“. Župni zbor Župe sv. Ivana Krstitelja otpjevao je ove godine *homage* sv. Franji izvešti „Pjesmu stvorova“ u obradi Miroslava Grđana te „Čuj nas, sv. Franjo“. Župni zbor sv. Margarete iz Štinjana, pod vodstvom i uz violinsku pratnju Srećka Savretića, izveo je pjesme „Oči u oči“ i „Krist na žalu“. Župni zbor pulske prvostolnice, koji vodi Patrik Andrea, uz orguljsku pratnju Paole Vellico – Batel, predstavio se pjesmama „Oče naš“, M. B. Rašana, i korizmenom „Cjelivat ću, Gospodine“, Ivana Sučića. Posljednji su nastupili domaćini, Grupa Oton, koja uobičajeno animira liturgiju i sva ostala duhovna događanja u tom pulskom samostanu. Pod vodstvom voditeljice Ane Čuić Tanković izveli su pjesmu „Smiluj mi se, Bože“, u kojoj je solističke dijelove otpjevala Miriam Hichri, te „Gospode, trebam Te“. Drugi je solist grupe Josip Krajačić, gitaru svira Emil Rozenbeker, a violinu Marina Kajić. Susret je završen izvedbom pojednostavljene verzije Himne bl. Bulešiću.

(Tiskovni ured PPB)

Susret liturgijskih zborova Pazinskoga dekanata

Župni zborovi Pazinskoga dekanata ove su se godine na tradicionalnoj dekanatskoj smotri susreti u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla apostola u Svetom Petru u Šumi. Susret je započeo Euharistijskim klanjanjem koji je predvodio župnik domaćin, p. Euzebije Josip Knežević, pavlin.

Prije početka drugoga dijela, pojedinačnih nastupa zborova, koji je moderirao vlč. Rudi Koraca, svi su zborovi zajedno otpjevali Himnu sv. Cecilije. Prvi je nastupio najbrojniji zbor, Župni zbor sv. Marine iz Motovunskih Novaka. Moćan i izuzetno skladan zbor od 40 pjevača, koji vodi Marina Srdoč, uz klavirsku pratnju vlč. Korace, izveo je papinsku himnu „Svečan glas“ te Mozartov „Laudate Dominum“ za zbor, solo i klavir; solo dionice otpjevala je sopranistica Karmen Kraljević. Drugi je nastupio Župni zbor sv. Stjepana iz Motovuna, koji je pod dirigentskom palicom zborovođe Danijela Dražića otpjevao pjesme „Tebi pjevam“ i „Gledajte u Gospodina“. Župni zbor Župe Svih svetih iz Karlobge, gdje je također župnik vlč. Koraca, sa svojom se orguljašicom Majom Močibob predstavio pjesmama „Božanskog srca“ i „Prejasna Kraljice“. Župni zbor Župe Bezgrešnoga začeća BDM i sv. Ivana Krstitelja iz Svetoga Ivanca nad Rašom, pod vodstvom Helge Vrh, izveo je pjesme „S kruhom i vinom“ i „Nek slavljen bude Bog“. Župni zbor sv. Roka iz Rakotula, također župa koju vodi vlč. Koraca, predstavio se pjesmama „Na nebu moje duše“ i „Nov nosim glas“, božićnom pjesmom u obradi Vinka Žgeneca. Župni zbor sv. Jurja iz Starog Pazina, pod dirigentskom palicom Janaša Fehera te uz orguljsku pratnju Bruna Gortana, publici je podario pjesme „Čestit svijetu“ te uskrsnu „Doista uskrsnu Gospodin“. Župni zbor Župe Blažene Djevice Marije iz Trviža, pod vodstvom Tonija Brajkovića, ove je godine nastupio skladbom „Ave verum“, W. A. Mozarta, i pjesmom „Zdravo djevice“. Pretposljednji su nastupili pjevači žminjskoga Župnog zabora sv. Mihovila i skupina mladih iz te župe, koji su se uz zborovođe Aleksandru Orbanić i Tinu Galant te uz orguljsku pratnju Nele Božac predstavili pjesma „Kao košuta“ te „Aleluja“ iz *Graduale Romanum* za svetkovinu Pedesetnice. Posljednji su nastupili domaćini, pjevači Župnoga zabora Župe sv. Petra i Pavla iz Svetoga Petra u Šumi koju su pod ravnateljem Mauricija Zovića otpjevali pjesme „Samo Bog je ljubav moja“ i „Marija, Majko ljubljena“. Supetarski je zbor na orguljama pratila dugogodišnja orguljašica Milka Udovičić. Nastupi su zborova završeni zajedničkom izvedbom pjesme „Zdravo, djevo“, a susret je nastavljen zajedničkim objedom svih sudionika.

MAJKA TEREZA

Ponekad su je (Majku Terezu) kritizirali jer u njenim prihvatištima nije bilo dovoljno liječnika ni pak lijekova. Međutim, u beznadnim prilikama s kojima se bila odvažila suočiti, ne bi bila puno postigla da je morala čekati na sve potrebno kako bi nekoga spasila.

(Komentar: Mora li se čekati „službeno“ odobrenje za pomoći bližnjima?)

Vjernici Šibenske biskupije hodočastili Istrom

Hodočasnici su posjetili Vodnjan, Pulu, svetište bl. Miroslava Bulešića u Svetvinčentu, Rovinj, Poreč i Lanišće, mjesto mučeništva bl. Bulešića

Vjernici Šibenske biskupije od 25. do 27. listopada hodočastili su u Porečku i Pulsku biskupiju. Hodočašće je bilo posvećeno mučeniku bl. Miroslavu Bulešiću, a upriličeno je povodom 70. obljetnice Bulešićeva mučeništva koje je obilježeno 24. kolovoza. Hodočasnici su posjetili Vodnjan, Pulu, svetište bl. Miroslava Bulešića u Svetvinčentu, Rovinj, Poreč i Lanišće, mjesto mučeništva bl. Bulešića. Hodočasnike su predvodili biskupi Tomislav Rogić i Ante Ivas. Prvoga dana hodočašća oko 450 hodočasnika u devet autobusa u ranim je jutarnjim satima krenulo put Istre.

Senj

Prva je postaja bio Senj, rodni grad i župa biskupa Tomislava Rogića. U senjskoj katedrali Euharistiju je predvodio biskup Rogić. Hodočasnicima je riječi pozdrava uputio župni vikar Nikola Prša.

„Svako hodočašće slika je Crkve naroda Božjeg koje putuje prema vječnosti. I mi na ovom hodočašću želimo krijeputi svoju vjeru na primjeru mučenika bl. Miroslava Bulešića da snaga njegove vjere

učvrsti našu vjeru“, poručio je u homiliji biskup Rogić. Za senjsku katedralu rekao je kako ona diše dahom povijesti svjedočenja vjernosti Bogu i hrvatskom narodu. Vjernice senjske župe priredile su hodočasnicima okrepnu u župnim prostorijama. Hodočasnici su posjetili stalnu izložbu crkvene umjetnosti „Sakralna baština“, a bio je otvoren i Gradski muzej.

Vodnjan

Sljedeća postaja bio je Vodnjan i župna crkva sv. Blaža. Osim relikvija sv. Blaža, u vodnjačkoj župnoj crkvi čuva se još 370 relikvija 250 različitih svetaca. Uz trn s Isusove krune, komadić Bogorodičina vela, česticu Kristova križa i mnoge druge, posebnu pozornost privlače neraspadnuta, posve očuvana tijela ili dijelovi tijela sv. Sebastiana, sv. Barbare, sv. Marije Egipatske, sv. Leona Bemba, sv. Ivana Olinija i sv. Nikoloze Bursa, rekao je hodočasnicima župnik Marijan Jelenić.

Svetvinčenat

Pohod svetištu bl. Miroslava Bulešića, župnoj crkvi Navještenja BDM u Svetvinčentu 26. listopada bio je središnji događaj hodočašća. U glavnom oltaru crkve čuvaju se ovozemni ostatci bl. Bulešića. Nakon pozdravnih riječi župnika Darka Zgrablića misno slavlje predvodio

je umirovljeni porečki i pulski biskup Ivan Milovan. Primjeri mučenika ono su najljepše što Crkva ima. Isus je bio prvi mučenik i on je preko muke na križu ušao u slavu uskrsnuća, rekao je biskup Milovan. Vjernicima je približio život bl. Bulešića. Istaknuo je kako je on snagu crpao iz Euharistije i sakramenata. Njegova rečenica „Moja osveta je oprost“ proizlazi iz njegove duhovnosti i predanja koje je pred Bogom stalno činio. „Braćo i sestre, želim da nam Gospodin da Blaženikove hrabrosti i snage. Neka nas Blaženik na putu sazrijevanja te življenja i svjedočenja za vrednote vjere podržava svojom molitvom“, rekao je biskup Milovan. Vjernici su svoje štovanje prema Blaženiku izrazili ljubljenjem relikvijara u kojem se nalazi Blaženikova krv.

Rovinj

Drugoga dana hodočašća vjernici su pohodili i crkvu sv. Eufemije u Rovinju. Župnik mons. Vilim Grbac približio im je sv. Eufemiju, mučenicu iz prvih kršćanskih vremena čiji se grob nalazi u crkvi. Kada je 800. godine u grad stigao sarkofag, smješten je ispred crkvice sv. Jurja koja je bila na mjestu današnje crkve. Međutim, stanovnici Rovinja zahtijevali su veću crkvu koja bi dostojno udomila sarkofag s tijelom sv. Eufemije

te je 950. godine podignuta nova crkva. Bila je to trobrodna bazilika s tri polukružne apside. Na sredini te crkve bio je postavljen sarkofag te su od tada zaštitnici Rovinja sv. Juraj i sv. Eufemija. Nakon nekoliko stoljeća neprestanoga trošenja i obnavljanja ponovno se javila potreba za novom crkvom. Tada nastaje i sadašnja crkva sv. Eufemije i sv. Jurja, rekao je mons. Grbac.

Pula

Posljednja točka drugoga dana hodočašća bio je posjet katedrali Uznesenja BDM u Puli. Hodočasnike je pozdravio

župnik don Rikardo Lekaj i upoznao ih s katedralnom župom i katedralom.

Poreč

Posljednjega dana hodočašća posjetili su Poreč te u Eufragijevoj bazilici slavili zaključno misno slavlje hodočašća. Euharistiju je predvodio biskup Rogić, a homiliju je imao župnik župe Srima don Anto Pavlović. U prigodnoj meditaciji vjernike je uputio na vrijednosti koje su vodile mučenike bl. Alojzija Stepinca i bl. Miroslava Bulešića. Župnik u porečkoj katedrali Milan Zgrablić hodočasnike je upoznao s umjetničkom i duhovnom vrijednošću Eufragijeve bazilike.

Lanišće

Nakon Poreča hodočasnici su stigli na posljednju postaju hodočašća, župu Lanišće, mjesto mučeništva bl. Miroslava Bulešića. U župnoj crkvi sv. Kancija, Kancijana i Kancijanile župnik Dalibor Pilekić hodočasnike je upoznao s događajima u svezi s 24. kolovozom 1947. godine kada su u župnoj kući u Lanišću lokalni komunisti ubili Miroslava Bulešića. Šibenski su vjernici u župnoj crkvi imali pobožnost Križnoga puta te zatim obišli župnu kuću u kojoj još i danas стоји zid natopljen krvlju bl. Bulešića. (IKA)

Proslavljeni 25. obljetnici Župe svete Lucije Pazinske

Unedjelju, 29. listopada 2017., svečanim misnim slavljem na prostoru pored župne crkve, Župa svete Lucije Pazinske svečano je proslavila 25. obljetnicu postojanja. Nakon euharistijskog slavlja predstavljena je knjiga „Župa svete Lucije Pazinske 25. obljetnica 1992. – 2017.“ koja donosi pregled prvih 25 godina postojanja te izuzetno aktivne i događajima bogate vjerničke sredine. Tom je prigodom ujedno obilježena i 25. obljetnica proširenja župne crkve Svetog Jurja u naselju Stari Pazin, kada je ta, nekada omanja crkvice, prerasla u značajno veću župnu crkvu.

Misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan u zajedništvu s većinom dosadašnjih župnika te župe i svećenicima iz okoline. Župnik domaćin, vlač. Željko Zec, u uvodnom je obraćanju pozdravio nazočne dosadašnje župnike: preč. Marijana Kancijanića, preč. Milivoja Korena, vlač. Darka Zgrablića, vlač. mr. Maksimilijana Buždona, vlač. Maksimilijana Ferlina te spomenuo dva prethodna župnika koji nisu nazočili: vlač. Davida Klarića i p. Kristofa Rodaka. Poseban je pozdrav uputio mons. prof. dr. sc. Milanu Šimunoviću, predvoditelju nedavnih pučkih misija u župama Stari Pazin i Sveta Lucija koje su bile jako dobro posjećene i, prema svjedočanstvima sudionika, izuzetno uspješne. Biskup je u prigodnoj homiliji podsjetio na osnivanje Župe svete Lucije 1992. godine, dekretom blagopokojnog biskupa mons. Antuna Bogetića. Istaknuo je kako 25 godina u životu jedne župe možda i nije mnogo, u usporedbi sa mnogim stoljetnim župama u ovome kraju, no trenutak je to svakako kada se je dobro osvrnuti na protekli period,

sagledati učinjeno, zahvaliti za život župe koji se tu događa i za duhovne vrednote koje se prenose. Pojasnio je potom značenje postojanja župe kao temeljnog elementa ustroja Crkve, istaknuvši da je upravo župa mjesto okupljanja i življenja zajedništva, koje predstavlja zajedništvo univerzalne Crkve.

Knjiga „Župa svete Lucije Pazinske 25. obljetnica“

Po završetku misnoga slavlja preč. dr. sc. Josip Grbac predstavio je knjigu „Župa svete Lucije Pazinske 25. obljetnica“ koju je priredila Mirjana Ferenčić. Istaknuo je kako, za razliku od akademskih izdanja, koja su pisana hladnim, objektivnim stilom, upućena uobičajeno uskom krugu čitatelja, knjiga o Župi svete Lucije pisana je srcem, dojmovima, emocijama. Dr. Grbac je napose pohvalio činjenicu da je priređivačica, pišući o događajima iz života te župne zajednice, ta događanja

smjestila u širi povijesni kontekst, pa tako saznajemo koliko je ta župa aktivno sudjelovala u životu Porečke i Pulsko biskupije te u događanjima Crkve u Hrvatskoj. Na kraju se je okupljenima obratila i priređivačica knjige, Mirjana Ferenčić, koja je poimence zahvalila svima, fizičkim osobama i pravnim subjektima, koji su na bilo koji način doprinijeli realizaciji knjige i organizaciji proslave obljetnice župe. Pregovor ovomu lijepome izdanju napisao je biskup Ivan Milovan. (G.K.)

Svetkovina Svih svetih u Poreču

O svetkovini Svih svetih, u srijedu, 1. studenoga 2017. godine, porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša misno je slavlje predvodio na porečkom gradskom groblju.

Na početku misnoga slavlja, nakon uvodnoga pozdrava porečkoga župnika i dekana preč. Milana Zgrablića, ordinarij je podsjetio da se o svetkovini Svih svetih prisjećamo svih svetaca koje je Crkva kanonizirala ili beatificirala, ali i svih onih nepoznatih koji su živjeli svetim životom.

Svi smo zasigurno poznivali nekoga tko je živio uzornim životom dostoјnim svetaca i upravo se takvima danas obraćamo da nas zagovaraju, rekao je biskup na početku homilije. Gledajući prethodne generacije, jesmo li mi doista svjesni da naše putovanje na ovoj zemlji ima svoje trajanje od određenoga broja desetljeća? Zapitamo li se ikada što ćemo ponijeti s ovoga svijeta? istaknuo je biskup. Materijalno sigurno ne. Trebamo se zapitati čega će se o nama sjećati naši bližnji. Hoće li u tim sjećanjima biti ljubavi, dobrote i pravih vrednota koje smo usadili novoj generaciji? naglasio je propovjednik. To razmišljanje treba nam biti poticaj da u životu težimo stvaranju neprolaznih vrednota, a stvaramo ih upravo živeći život obilježen ljubavlju i dobrotom. Nadalje, naglasio je biskup,

upravo dajući nam primjer onih koji su živjeli svetim životom, ova nas svetkovina podsjeća da svet može postati svatko, neovisno o bilo kojem parametru: dobi, staležu, obrazovanju, svatko može u životu pronaći svoj način svetosti, način kako ju živjeti u svojoj osobnoj svakidašnjici i širiti u svome okruženju. Također, važno je biti svjestan da se svetost ne postiže bez napora jer prečesto znamo što je dobro, ali iz nekoga razloga biramo zlo.

Današnji posjet dragim pokojnicima ovdje na groblju neka nam bude poticaj da živimo dobrim i poštenim životom, da živimo život prožet kršćanskom nadom kako smrt nije kraj već početak nečeg

novog, prijelaz u vječnu slavu. Danas se ovdje trebamo zapitati što bi nam poručili naši dragi pokojnici, rekao je propovjednik i nastavio: oni bi htjeli da se u životu dobrotom i ljubavlju trudimo zaslužiti kraljevstvo nebesko tako što ćemo slijediti put Isusa Krista te se s njim sjediniti u Vječnosti. Ljudski je uvijek teško i bolno prihvati gubitak voljene osobe, no upravo je nuda most između ovoga i onoga svijeta, poručio je mons. Kutleša u homiliji s porečkoga groblja. Nakon mise biskup je sa svećenicima te okupljenim vjernicima u procesiji prošao grobljem blagoslovljajući grobove. (www.ppb.hr)

Istarski liječnici proslavili blagdan sv. Luke

Usrijedu, 18. listopada, blagdan sv. Luke evanđelista svečano je proslavljen u pulskoj crkvi sv. Pavla apostola gdje se nalazi sjedište istarske podružnice Hrvatskog katoličkog liječničkog društva „mons. Marcel Krebel“. Obilježavanje je započelo misnim slavlјem koje je predvodio vlc. Josip Kolega, duhovnik u pulskom „Biskupijskom misionskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u zajedništvu s župnikom domaćinom, pulskim dekanom preč. Milanom Mužinom. Predvoditelj je u prigodnoj homiliji, govoreći o sv. Luki ev. naglasio kako je on, kao liječnik koji se brine za čovjeka u svim aspektima života, nadasve liječio kod ljudi teški križ napuštenosti, on je jedini ostao s apostolom Pavlom, kad su ga svi drugi napustili. Obraćajući se okupljenim liječnicima propovjednik im se zahvalio na svemu što čine u svom plemenitom pozivu, te poželio neka ih prati zagovor sv. Luke.

Po završetku misnog slavlja u župnoj dvorani održano je izlaganje na temu „Čuda s teološkog i medicinskog stajališta“. Prvi dio predavanja, s teološkog aspekta, izrekao je vlc. Kolega. On je pojasnio razliku između naravnog i nadnaravnog, naglasivši kako je naravno on što pripada čovjekovoj biti, a u nadnaravno spadaju darovi koji se ne duguju naravi, istaknuvši kako je naravno i nadnaravno supstancialno sjedinjeno jer čovjek po svojoj naravi traži nadnaravno. Istaknuo je potom da nadnaravno ne poništava zakone naravnog, već ih, Božjim djelovanjem, jednostavno nadilazi. Poslužio se pritom nekim poznatijim primjerima čudesnih znamenja zapisanih u Bibliji. Zaključio je podsjetivši kako je iznad svega, najvažniji aspekt čuda njegovu intenciju – da ljudima podari ili učvrsti vjeru. Izlaganje s medicinskog stajališta održao je dr. sc. Dragan Trivanović, dr. med. specijalist internist, voditelj Odjela

internističke onkologije s hematologijom. On je, kroz niz primjera, iz svoje liječničke prakse, ali i koristeći poznata svjetska istraživanja na temu, predstavio i pojasnio više slučajeva striktno medicinski neobjašnjivih poboljšanja kliničke slike pacijenta, spontane regresije ili nestanka bolesti. Istaknuo je napose da se o „čudu“, ili neobjašnjivom fenomenu u medicini danas, ali napose u onkologiji, može govoriti ako postoje potrebni citološki i histološki dokazi, vjerodostojni prikazi stanja prije i poslije te potvrda nezavisne stručne provjere.

Čemu nova evangelizacija? Što činiti?

Poštovani čitatelji, nalazimo se na stranici promišljanja o novoj evangelizaciji, o potrebi evangelizacije u suvremenoj Crkvi. Jednostavno treba Evanđelje ljudima tako ponuditi da ga budu spremni i srcem prihvati u današnje vrijeme. Treba pokazati kako je Evanđelje i danas aktualno, da osmišljava naš život i djelovanje. Donosi nam jedan novi pogled na život i omogućuje novi žar da se možemo nositi sa svagašnjicom. Govori sv. Ivan evanđelist da u Isusu BIJAŠE ŽIVOT, A ŽIVOT BIJAŠE SVJETLO LJUDIMA! Uči nas veliki crkveni naučitelj sv. Toma da nas je Bog stvorio bez nas, ali za spasenje očekuje našu suradnju, najprije naše opredjeljenje. Pokoncilska Crkva prepoznaće potrebu najprije unutarnje evangelizacije. Naime, ima kršćana koji su samo kršteni, ali nisu poučeni o vjeri, drugi su i nešto poučeni, a mnogi su i više poučeni odnosno katehizirani i sakramentalizirani. No, ostaje pitanje onoga prvog navještaja koje vodi do osnovnoga obraćenja. Dakle, ta nova evangelizacija ide k tome da kršćane pokrene i oduševi za Krista, najprije one u Crkvi. A što treba činiti? Treba posvjestiti sebi i ljudima da u sebi nosimo neke temeljne potrebe, tako da budemo uvaženi, da budemo slobodni, a posebice da budemo prihvaćeni, to znači voljeni, pa ćemo biti i radosni! Kada sam prihvaćen, tada sam voljen. To je ambient u kojem se osjećam doma. Koji su trenutci ili koja djela potrebni za taj prvi i osnovni navještaj? Svakako su tu neke životne teme, zatim svjedočanstvo ili iskustvo života i, dakako, molitva. Treba razumjeti da evangelizacija nije samo zadaća crkvenih pastira. To je misija – poslanje cijele Crkve. To je stil življenja za novu

evangelizaciju, osobno i zajednički. To nas neumorno uči i poziva papa Franjo.

Neke životne teme prvi su potez na putu nove evangelizacije, odnosno prвогa navještaja. Slijede pitanja: odakle je stvarno dolazim, jesu li mi ovo roditelji ili...; koji je cilj – smisao moga života, treba li živjeti samo za ovo sada, sretno ili manje sretno; odakle zlo u svijetu, među ljudima tolike podjele, ratovi razaranja i stradanja; postoji li neki novi život budućega vijeka te u kome ga mogu otkriti, odnosno primiti...; Isus Krist Otkupitelj, što ja od njega imam, a što bih mogao imati – obraćenje, početak novoga života? Vidimo da su to pitanja za promišljanje, a ujedno otvaraju put prema Kristu, od kojeg brojimo naše godine.

Svjedočanstvo ili iskustvo života sljedeći je potez na početcima nove evangelizacije. Govorio je jedan mudri kršćanski učitelj: čovjek bi postao vjernik ako bi sa mnom živio godinu dana. To znači da se navještaj prenosi svjedočanstvom života. Govorio jedan šef poduzeća, promatrajući život i ponašanje jedne svoje službenice i kako se ljudi oko nje mijenjaju: „Ovo nije bez Boga!“ Riječi lete, ali primjeri vuku. Za uvesti čovjeka, muževe i žene, mladiće i djevojke u vjeru, nije dovoljno samo poučiti/informirati, već i životom pokazati. Kad pred drugima mogu iznijeti svoje iskustvo: bio sam u dvojbama, a Božja me je riječ rasvijetlila. Znamo čuti vrijedna iskustva: „Kad sam se isповjedila, doživjela sam da sam kao novorođeno Božje dijete!“ U svakom slučaju, svjedočenje kršćana vrlo je važno u navještanju vjere. Slušatelj ima priliku zaključiti: kad je Bog to učinio njemu ili njoj, zašto ne bi i meni?! Molitva je važan čimbenik za ulazak i hod u vjeru. Kad učim o Kristu,

On mi je još dalek, ali kad počnem moliti, ja mu idem ususret. U Crkvi se uvijek molilo, ali to je bilo kao nešto drugotno, na kraju. Lako i danas zapadnemo u ovaj mentalitet. Obraćenje se očekivalo od dobre propovijedi ili kateheze. Prema crkvenim dokumentima, molitva je važna koliko i navještanje i iskustvo. Molitva pokreće vjeru u srcu čovjeka slušatelja i snaga je promjene. Tu dolaze novo raspoloženje i otvorenost za Božje djelovanje u našemu životu. Sjetimo se duhovskoga događaja, molitve Marije s apostolima, zahvata Duha, Crkve kao radosne navještajnice. Važna je molitvena otvorenost i kod primatelja vjere, ali i navjestitelja, odnosno zajednice Crkve, pa i Crkve u obitelji, osobito za djecu. Molitva jest i ostaje živi razgovor s Bogom. (M. Koren, sveć.)

SEKULARIZAM JE PSEUDORELIGIJA

„Borbeni je sekularizam pseudoreligija sa svojim čvrstim doktrinarnim načelima i moralnim normama te svojim vlastitim kultom i simbolima...tvrdi da posjeduje monopol na svjetonazor i postaje vrlo netolerantan na konkureniju. Zbog toga vođe suvremenog sekularizma reagiraju nelagodno na religijske simbole i uzdršću na spominjanje Boga.“ (ruski pravoslavni biskup Hilarije – GK 2243) (Komentar: petokrake svih boja i veličina slobodno se bilo gdje i bilo kada „izlažu“ pogledima svih, križevi pak svih boja, oblika i veličina sve su manje poželjni; uklanjuju se iz javnih ustanova i „javnih poprsja“.)

Istarski hodočasnici u Vepricu

Posljednji vikend u listopadu 120 vjernika iz Istre hodočastilo je u Svetište Majke Božje Lurdske – Vepric, nedaleko Makarske, u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, koji se naziva i Hrvatski Lourdes. Potom su posjetili i Split. Hodočašće je za svoje župljane organizirao vlč. Bernard Jurjević, župnik Barbana, Sutivanca i Sv. Mateja – Cere, a pridružili su im se i vjernici iz drugih župa.

Misa na Dan sjećanja na žrtvu Vukovara

VUKOVAR O 26. obljetnici stradanja Vukovara, na Dan sjećanja na žrtvu Vukovara u subotu, 18. studenoga na Memorijalnom groblju u Vukovaru misu je predvodio požeški biskup Antun Škvorčević. U koncelebraciji su bili đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, kotorski biskup Ilija Janjić, križevački vladika Nikola Kekić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, vojni ordinarij u BiH Tomo Vukšić, izaslanik zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića pomoćni biskup Mijo Gorski, izaslanik vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića mons. Pavo Jurišić, izaslanik mostarsko-duvanjskog i trebinjsko-mrkanskog biskupa Ratka Perića generalni vikar don Željko Majić, tajnik Apostolske nuncijature mons. Janusz Stanislaw Blachowiak, kao i provincialni ministar Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda fra Ilija Vrdoljak. Uz mnoštvo hodočasnika, misu su nazočili i predstavnici vlasti Republike Hrvatske predvođeni predsjednicom RH Kolindom Grabar Kitarović, predsjednikom Hrvatskoga sabora Gordanom Jandrovićem i predsjednikom Vlade RH Andrejem Plenkovićem, potom ministri u Vladi RH, saborski zastupnici, predstavnici prosvjetnog, kulturnog, gospodarskog i političkog života, župani i gradonačelnici i načelnici na čelu s Božom Galićem županom vukovarsko-srijemskim i Ivanom Penavom gradonačelnikom Vukovara. Takoder misi su nazočili i predstavnici hrvatske vojske i policije, hrvatski branitelji, članovi udruga proizašlih iz Domovinskog rata, kao i rodbina poginulih i nestalih hrvatskih branitelja. Sve njih je prije početka mise pozdravio nadbiskup Hranić.

Izdvojeno iz homilije biskupa Antuna Škvorčevića

Homiliju je biskup Škvorčević započeo riječima: „Okupljeni smo na Memorijalnom groblju u Vukovaru. Obnavljamo istinu o stradanju ovoga Grada, podsjećamo se na herojstvo brojnih hrvatskih branitelja, napose poginulih i preminulih koji su mu sačuvali dostojanstvo, spominjemo se nedužno ubijenih civila i nestalih, oplakujemo brutalno ubijene i baćene u masovne grobnice, iskazujemo suošćeće za odvedene u logore, svjedočimo solidarnost prema svima koji su pretrpjeli nasilje, poniženje, prezir i razaranje vlastite imovine. Pristupamo

žrtvi Vukovara suzdržano i nježno, s poštovanjem i divljenjem, zahvalno i s ljubavlju”, jer, nastavio je, „Vukovarska žrtva zavrijedila je da je slavimo. Baš tako: slavimo vukovarsku žrtvu. U ovoj svetoj misi sjedinimo je s Isusovom žrtvom na križu, povjerimo je njegovoj pobedi uskrsnuća”. Nadalje je upozorio, kako zamka okrutno počinjenog zla u Vukovaru na različite načine vreba i danas. „To zlo nam želi stisnuti dušu, sapeti pamet, zarobiti nas u svoje okove, usmjeriti da živimo po njegovu diktatu, uvjeravajući nas kako je smisleno ono najbesmislenije: mrziti kao odgovor na počinjeno zlo i nanesenu nepravdu. Verbalna ratobornost na javnoj sceni kod nas prostor je u kojem zlo vrti svoje kolo, a mržnja brusi zube, umrtvљuje duše, vodi u sljepilo, truje sadašnjost i krade budućnost”. U tom je kontekstu biskup posvijestio, kako su u Vukovaru i u Hrvatskoj potrebni „ljudi velika duha, osjetljive savjesti, sažalna srca, dalekovidni proroci koji odbacuju svako nasilje, praštanjem proširuju prostore slobode od zla u kojima sa svom bistrinom vide veličinu žrtve, svjedoče vjeru u pobedu ljubavi, te pamte prošlost očišćenu od mržnje u svoj snazi njezine poučljivosti” ...

„Neka nam Hrvatska bude zajednički dom“

Posjećujući činjenicu, kako su i Hrvati i Srbi većinski kršćanski narodi, naglasio je, kako su stoga „pozvani otvoriti se Božjem projektu pomirbe, omogućiti Isusu Kristu da svojim najmoćnijim sredstvom božanske ljubavi uđe u najdublje odred-

nice našega bića te nas lijeći od naših rana, pomiri nas s nama samima i međusobno, učini nas mirotvorcima. Želio bih danas u Vukovaru izraziti nadu da će Katolička Crkva u Hrvatskoj i Srpska pravoslavna Crkva naći načina zajednički se zauzimati oko toga da Isus Krist u nama razori zlo i podjele, kako ne bismo bili jedni protiv drugih, da on bude naš mir, te nam Hrvatska bude zajednički dom”. Osvrćući se na obnovu grada Vukovara, istaknuo je, kako je sve manje znakova razaranja, niču nove zgrade, no upitao je „hoće li te kuće postati domovi”, jer nastavio je propovjednik „znamo da je kuća zid, a dom nešto drugo”. Hoće li ove kuće u Vukovaru postati domovi ne ovisi što ćemo u njih unijeti, niti kako ćemo ih opremiti, istaknuo je požeški biskup te upozorio: „ako među onima koji u njoj stanuju nema povjerenja, razumijevanja, uzajamnog prihvaćanja, ljubavi i spremnosti na žrtvu, ona nije dom. Štoviše, u stanju međusobne duhovne daljine nepovjerenja i mržnje, fizička blizina među supružnicima postaje nepodnosačiva, dolazi do rastave, bijega jednih od drugih, pri čemu ne pomaže nikakvo materijalno bogatstvo”.

Poštovanje žrtve uložene za našu slobodu

Drago mi je što nedavni rat nazivamo domovinskim, jer je on bio borba za slobodu svakog građanina Hrvatske. Radujem se što u Hrvatskoj postoje nastojanja oko gospodarskog napretka s velikim očekivanjima da će nam uskoro biti bolje. No, sa sigurnošću možemo

ustvrditi da nam Hrvatska nije dom, ili domovina prvenstveno po tome koliko ćemo gospodarski napredovati, nego po tome koliko ćemo uspjeti promaknuti u našem društvu povjerenje, međusobno poštovanje, požrtvovnost jednih za druge, plemenitost i dobrotu, rekao je biskup Škvorčević, te konstatirao, kako se mnogi mladi ne bi rado odlučili otići iz Hrvatske u inozemstvo kad ne bi osjetiti da u Hrvatskoj međuljudski odnosi nisu ozračje doma koji bi im pružao dostojanstvo i sigurnost i gdje bi se isplatilo prihvatići žrtvu. Upravo nas Vukovar potiče da pro-mislimo je li naš odnos prema hrvatskim braniteljima, među kojima je i značajan broj Srba i građana drugih narodnosti takav da on pridonosi našoj međusobnoj povezanosti, poštovanju njihove žrtve i

ljubavi uložene za našu slobodu, da oni u našem odnosu prema njima prepoznaaju kako se isplatilo žrtvovati za domovinu, rekao je požeški biskup. Na kraju homilije, propovjednik je izrazio uvjerenje da i sam grad Vukovar može postati još prepoznatljiviji kao dom i domovina ukoliko se i svi njegovi građani budu trudili oko međusobnog povjerenja, uzajamnog poštovanja i ljubavi, prvenstveno oni koji vjeruju u pobednika nad smrću Isusa Krista, vjernici katoličke i pravoslavne Crkve.

„Kolona sjećanja govor je pjeteta cijelom gradu“

Nakon popričesne molitve, biskup Škvorčević je izrekao posvetnu molitvu Nebeskoj Majci, a potom je riječ zahvale

izrekao vukovarski gvardijan fra Ivica Jagodić. „U ime vjernika grada Vukovara želim zahvaliti svima vama što smo ovdje na izvorima slobode ujedinjeni u zahvalnosti, poklonstvu i pjetetu svim vukovarskim žrtvama. Ovdje u Vukovaru dogodila se ljubav prema čovjeku, obitelji, gradu i domovini. O ovom danu sjećanja vidimo da nas ta ljubav i dalje nosi, daje snagu i smisao, daruje mir, govori istinu. Kolona sjećanja po cijelome gradu koju ste načinili vi, dragi hodočasnici, prijatelji grada Vukovara govor je pjeteta cijelom gradu, jer je ljubav njihova i vaša danas velika“, rekao je o. Jagodić. Misu je pjevanjem animirao konkatedralni zbor župe sv. Petra i Pavla iz Osijeka i župni zbor župe sv. Filipa i Jakova iz Vukovara. (IKA/L)

PROROCI I FILOZOVI

„Za proroke je, k tome, istinu iz Božje perspektive važno hrabro iznositi, ali je uz tu istinu još važnije neumorno i nepokolebljivo stajati, a od svega je najvažnije tu istinu neustrašivo svojim životom svjedočiti. U tome se proroci razlikuju od filozofa koji također govore o istini, koji također istinu otkrivaju, ali često puta ne žive po onome što drugima obznanjuju. Za njih istina ostaje predmetom istraživanja i otkrivanja, predmetom vlastitih znanstvenih napora. (...) Bez osobitog pretjerivanja smjeli bismo tvrditi: bez proroka život bi bio duhovno potpuno mrtav i životno nepokretan, bez neophodne dinamike i bez izgledne budućnosti. (...) Jer bez proraka vremena su siva, bezlična, bez stvarnog ko-rektiva, umorna i opterećujuća.“ (B. Lukić)

DOBRLIN KUTAK

(Koristi se knjiga „Biskup dr. Juraj Dobrila: Spomen-knjiga.“ Pazin, Josip Turčinović, 2012.)

Kad je godine 1858. Juraj Dobrila sjeo na biskupsku stolicu u Poreču, prva mu je briga bila da upozna narod i potrebe ove biskupije. Držao je prvih godina, gotovo svake godine, svoje kanoničke vizitacije. Tom je prigodom sam propovijedao narodu u crkvama. Svoje je propovijedi sam kritizirao govoreći: “Bijah preoštar!“ Ali njegove su propovijedi došle iz srca, za to su ih ljudi rado slušali. (...) Kad bi putovao iz jedne župe u drugu, često bi svratio u naјsiromašnije seoske kuće pa je sa seljacima razgovarao. Tom bi prigodom, poput dobra oca, nagovarao narod da se drži svete vjere, da kršćanski živi; davao mu mudre i korisne naputke za svakidašnji život, čak ga upućivao u poljodjelstvo, pa ako je našao u kući koga da zna čitati, darovao bi mu svoj molitvenik ili koju drugu korisnu knjigu. Osobito se zanimalo za đake. Najdraži su mu bili đaci seoskih roditelja. Kada je naišao na dobra đaka, preporučio bi mu neka nastavi učiti, a on da će za njega skrbiti.“

(Komentar: *U to se vrijeme seljačkom stanovništvu biskupi nisu ni obraćali, a ako i jesu, to je bilo na njemačkom ili talijanskom jeziku. Zato je hrvatskom Istraninu Dobrilino ponašanje bilo ravno neviđenom čudu.*)

Lovci proslavili Sv. Huberta

Spomen sv. Huberta u petak, 3. studenoga, tradicionalno su obilježili i lovci u župama Porečke i Pulske biskupije. Ove smo godine primili fotografije iz dviju župa, Tinjana i Grožnjana, gdje se taj spomendan tradicionalno obilježava, kao i, primjerice, u Kringi, Gračiću i drugim župama, a ove je godine prvi put na spomen sv. Huberta održano misno slavlje, uz nazočnost velikoga broja lovaca, i u Župi sv. Matej – Cere. Sv. Hubert zaštitnik je lovaca, šumara, mesara, lovačkih pasa; zazivan je i kao zaštitnik od ujeda zmije i bjesnoće pasa.

Cvjetni aranžmani za Zakladu bl. Miroslav Bulešić

Unedjelju, 29. listopada, pulska Župa sv. Ivana Krstitelja organizirala je prodaju prigodnih cvjetnih aranžmana koji su u tim danima, uoči svetkovine Svih svetih, posebno traženi za uresiti posljednja počivališta pokojnika. Sav prihod od prodaje cvjetnih aranžmana namijenjen je Zakladi bl. Miroslav Bulešić. Aranžmane su realizirale župljanke, mahom i od cvijeća iz svojih vrtova. Prema riječima župnika, p. Đure Hontića, tom su prvom prodajom sakupljena sredstva za jednu stipendiju, no, najavio je, akcija se namjerava ponoviti uoči adventa prodajom jednakom traženih adventskih vjenaca pa će sakupljena sredstva zasigurno biti značajno povećana. (www.ppb.hr)

Proslava 450. obljetnice posvete župne crkve

MOMJAN Svečanim euharistijским slavljem koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, u subotu, 11. studenoga u Momjanu je proslavljen Sveti Martin, zaštitnik župe, ujedno i 450. obljetnica posvete župne crkve. U vrlo nadahnutoj homiliji biskup se prisjetio djela milosrđa koja je sv. Martin napravio i pozvao sve vjernike da čine djela milosrđa te citirao

rečenicu iz Evandelja: „Neka svjetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.“ Svečanosti Euharistije doprinio je momjanski župni zbor. Nakon svete mise domaći župnik Miroslaw Paraniak blagoslovio je novo vino, momjanski muškat, a nakon toga uslijedilo je druženje biskupa i svećenika sa župljanima, uz ukusne domaće kolače. (V. D. M.)

OBITELJ – ŠTO JE TU POSEBNO?

Netko me bezuvjetno ljubi – to je nezamjenjivo iskustvo koje ljudi stječu u dobroj obitelji. Više generacija živi zajedno i tu pronalaze naklonost, solidarnost, vrijednovanje... Svaki član obitelji u svome dostojanstvu prima priznanje, a da sam ne mora ništa učiniti zauzvrat. Svatko je voljen onakav kakav jest. (...) To je kultura obiteljskoga života... Danas se sve često vrti oko toga što ili koliko netko može pridonijeti... (DOCAT)

ŠA-ŠA- ŠALE

Susreli se teolog i filozof ateističkoga uvjerenja.

– Mnogi kršćani ne žive po Evanđelju što znači da je kršćanska vjera samo gluma – reče filozof.

– Prijatelju, činjenica je da mnogi satovi ne idu točno, ali to ne znači da vrijeme ne postoji – reče teolog. (prema: *Duhovitost duhovnih 2*)

VRIJEME JE ZA HRABRO IZNOŠENJE CJEOVITE ISTINE

Reći će možda netko od čitatelja čemu učestalo pisati o «problematičnim» temama iz hrvatske i istarske društvene i političke svakidašnjice kad ima i lijepih stvari koje se odvijaju na tom, a posebno na gospodarskom i razvojnom planu. Mislim da je razumljivo kako su komentatorski rad i pisanje uvjetovani onim što se događa na javnoj sceni i da teme otvaraju ponajviše političari svojim idejama, ponašanjem i djelovanjem. Zadnjih je nekoliko mjeseci u cijeloj Hrvatskoj, ali ništa manje i u Istri, obilježeno brojnim prijepornim događajima, ponašanjima i akcijama, koje na vidjelo iznose činjenicu da se u jednom dijelu hrvatskoga društva, u Istri posebno, ne želi prihvati suvremena hrvatska demokratska stvarnost, kao i nužna, iako izostala, kritika komunističkoga sustava u totalitetu. Ali, zasad izgleda tako, to je izazvalo i određeni nacionalni bunt prema tom «antifašističkom» prkosu povijesnoj istini pa se javljaju reakcije i u onom dijelu hrvatskoga puka koji je bio sklon zaboraviti ranije «grijeh staroga poretka» i graditi ovu zemlju na novim, demokratskim i domoljubnim, osnovama.

Otvoriti javnu raspravu i u Istri

Kad je riječ o Istri, zamijećena je nedavna istovremena objava dvaju pisma u lokalnom listu: predsjednika istarskih «antifašista», T. Ravnića, i opštinskog župnika, vlč. A. Jukopile. Dok župnik, uz zgražanje nad pazinskim zvižducima, iznosi i svoje neposredno poslijeratno negativno iskustvo u Ližnjalu, kad su «drugovi» micali križeve s grobova poginulih istarskih antifašista i stavljali na njih zvijezde

petokrake, čime su se legitimirali kao «rušitelji istarske baštine», dотle T. Ravnić dogmatski polemizira sa sadržajem biskupijskoga priopćenja u svezi sa spomenutim pazinskim zviždanjem, i naravno, kao da je gluhonijem i slijep, inzistira na mitu o afirmaciji «antifašista» i Tita, kao jedinih zaslужnika za to što je Istra danas dio Hrvatske. Ovakav jedan tvrdokoran, a činjenično neutemeljen stav u pogledu svoje dogmatske isključivosti, moguć je danas možda još jedino u Istri, i to iz razloga što istarski politički smjer, pa onda ni znanstveni, ni obrazovni, ni medijski, ne daju prostora ni mogućnosti da se otvoriti javna rasprava i činjenično problematiziraju i revidiraju dogmatski, u dobrom dijelu i lažni, povijesni sudovi.

Da bi došlo do toga potrebnog otvaranja, mora se učiniti javni pritisak na spomenute nositelje i čuvare toga «partizanskog grala», na način da se u većem broju i gotovo svugdje gdje se pruža javna prilika, postavljaju pitanja i progovara kritički o zataškavanju cjelovite povijesne istine.

Pismo jedne Istranke

Kako bi to trebalo izgledati, navodim tek jednu od mogućnosti koja se može koristiti. Ovih sam dana imao priliku vidjeti pismo jedne Istranke, Darinke M. iz Pule, koja se obratila županu V. Flegu, nekoliko dana nakon pazinskih zvižduka. Pismo je dobilo javni karakter tek nakon što župan nije reagirao nikakvim odgovorom. Ona se zgraža nad protunarodnim zvižducima u Pazinu i traži da župan objasni zašto je njegova reakcija bila tako mlaka. «Ova halabuka tamo u Pazinu», piše ona, «podsjeca me na djetinjstvo kad su dru-

govi koje vi nazivate antifašisti došli pred crkvu u Tinjanu i napali nas djecu, roditelje i kumove sa vilama, kosama i lopatama, da ne bismo mogli ući u crkvu i primiti sv. potvrdu – bermu. Onu buku i onu strašnu sliku nosit ću u sebi do groba. »Pita ga zna li on za zasluge svećenstva, ali isto tako i za žrtve istarskih Hrvata-narodnjaka, poput braće Rajko iz Tinjana, za Ivana Radovana iz sela Jahmići, A. Milovana i brojne druge, koji su završili u jamama od strane «antifašista», to jest komunista s boljševičkim razmišljanjem. «Zašto se o tome još i danas šuti?» pita ona. Svoje poduze, ali pristojno i suvislo pismo završava riječima. «Jako volim Istru. Tu sam rođena kao i moj predci. No znam da imam i domovinu koja se zove Hrvatska.Nažalost u vašim glavama, svi koji ne dijelimo vaše mišljenje smo ustaše ili crnokošuljaši, kako je rekao gradonačelnik Pule, B. Milić.» Gotovo se sa sigurnošću može utvrditi kako se u ponašanju župana, B. Milića ili T. Ravnića neće ništa promijeniti, neovisno o tome što su se uz pazinske zvižduke pojatile brojne negativne reakcije pojedinaca i mnogih istarskih udruga, koje su osudile ne samo tu provokaciju nego i istarski politički ambijent koji takvo antihrvatsko i antidemokratsko ponašanje omogućuje i pothranjuje. To na kraju pokazuju i njihove daljnje političke i ideološke akcije kojima se svrstavaju u gotovo «slijepo crijevo» hrvatske političke zbilje. Dobrodošli su svi oni koji će na razne načine sudjelovati u traženju i iznalaženju puteva iz ove istarske «antifašističke» stranputice.

TREĆI SUSRET ISELJENIKA I HRVATSKIH PODUZETNIKA

Hrvatski iseljenici iz svih krajeva svijeta okupili su se u Kongresnom centru Forum Zagreb gdje su od 6. do 8. studenoga zajedno pokušali doprinijeti jačanju poslovnih veza između Hrvatske i njene dijaspore. Organizator je konferencije skupina Hrvata iz dijaspore i Domovine, čiji je cilj umrežiti poslovnu domovinsku i iseljenu Hrvatsku te pomoći povećanju ulaganja dijaspore u Domovinu. Prve su dvije konferencije privukle više od 100 uspješnih poslovnih ljudi iz 23 zemlje svijeta, s gotovo svih kontinenata – iz Argentine, Australije, Austrije, Bolivije, Bosne i Hercegovine, Čilea, Ekvadora, Finske, Francuske, Hrvatske, Južne Afrike, Kanade, Kolumbije, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Paragvaja, Perua, Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije, Švicarske, Velike Britanije i Venezuela.

Kolinda Grabar Kitarović: Pomozite nam kako bismo zadržali našu mladost u Hrvatskoj

Konferenciju 'MEETING G2.3 – Hrvatska puna poslovnih prilika' čiji je cilj poslovno povezivanje domovinske i iseljene Hrvatske svečano je otvorila predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović, koja je, kako je izjavila, s velikim zadovoljstvom prihvatala poziv za sudjelovanje. „Od samoga početka mojeg političkog mandata jedan je od prioriteta moje vanjske politike bio i ostaje razvijanje i njegovanje odnosa s našim iseljeništvom diljem svijeta. U tom smislu stvaranje ozračja za povratak iseljenika i njihovu integraciju zauzima vrlo važno mjesto u mom političkom djelovanju. Stoga prigodom svakoga posjeta državama u kojima djeluju iseljeničke zajednice osobitu pozornost obraćam na vraćanje narušenoga po-

Copyright Papinski hrvatski zavod svetog Jeronima

vjerjena prema Domovini i stvaranju boljih odnosa“, rekla je Predsjednica. „Znamo koliko je bila velika i važna uloga iseljeništva u stvaranju Republike Hrvatske. Ne mogu stoga i danas ne iskazati uime Republike Hrvatske zahvalnost za vaše veliko domoljublje....Pomozite nam iskustvom, poslom i ulaganjima kako bismo zadržali našu mladost u Hrvatskoj. Držim da je to najbolji pristup izgradnji moderne i prosperitete Hrvatske, domovine kakvu su željeli i sanjali naši predci i kakvu svi danas zaslužujemo“, zaključila je Predsjednica. Ovogodišnja, treća konferencija uključuje predstavljanje svakoga sudionika ponaosob, odnosno, čvrše umrežavanje s 10 provjerenih start-upova. Također su održane panel-diskusije o načinima privlačenja investitora iz hrvatske dijaspore, rasprava o tome kako promicati hrvatske proizvode po cijelome svijetu, okrugli stol o prilici koju razvoj gospodarstva ima preko hrvatskih sportaša te o potencijalu koji Hrvatska ima kao nezagadeno i ekološka zemlja.

Iseljenici žele pomoći domovini u problemima, ali ne znaju kako

Hrvatsko iseljeništvo, koje broji 4 000 000 stanovnika u svijetu, svakako može biti nova prilika za Hrvatsku. Ali se postavlja pitanje znamo li je iskoristiti i kako poslati poruku tisućama mladih poduzetnih ljudi u Australiji, SAD-u, Kanadi, zapadnoj Europi i drugdje. Kako se pripremiti na suradnju kakvu oni već ostvaruju u zemljama gdje žive u sređenim uvjetima za rad? Kako ujediniti domovinsku i izvandomovinsku Hrvatsku i od 4 milijuna učiniti zemlju od 8 milijuna stanovnika? A mogućnosti postoje, bilo povratkom ili umrežavanjem modernom tehnologijom koja spaja i najudaljenije dijelove zemlje. Treći su naraštaj visoko obrazovani unuci naših iseljenika. Domovina njihovih djedova draga im je iako hrvatski govore slabo ili nikako. Engleski je uglavnom njihov materinski jezik. Australija, Amerika, Kanada, Europa asimilirat će ih i zbog toga što Republika Hrvatska nema strategiju prema iseljeništvu u cjelini, a pogotovo ne strategiju prema različitim naraštajima u različitim zemljama. Jer, osim mladih poduzetnika, imamo i naraštaj umirovljenika koji svojim inozemnim mirovinama itekako obogaćuju državni fond. Mladi Hrvati Australije, Amerike... stvaraju novo iseljeništvo, ono moderno, obrazovano i ne previše emotivno vezano uz Domovinu. Njihove veze s Hrvatskom mogu biti stalne i konkretnе ako se budu znale uspostaviti. Zato je potrebna nacionalna strategija umrežavanja. Potrebna je dvo-

smjerna komunikacija s iseljeništvom, i to ona u kojoj će se povezati potrebe, mogućnosti i potencijali Domovine te znanje, kapital i moć iseljenika. Razvoj tehnologije i komunikacijske veze danas su takvi da se je lakše nego ikada povezivati. Naravno, ako postoje volja i interes s obju strana. Poruka je to naših iseljenika i povratnika u Hrvatsku.

KUD „Mate Balota“ i Ženski pjevački zbor „Mendule“ u crkvi sv. Jeronima u Rimu

Hrvatska crkva sv. Jeronima u Rimu primila je u nedjelju, 29. listopada nekoliko hodočasnicih skupina: Kulturno-umjetničko društvo „Mate Balota“ iz Raklja kod Pule, Ženski pjevački zbor „Mendule“ iz Vrsara i hodočasnike iz Hrvatske katoličke misije Karlsruhe. Euharistijsko slavlje na hrvatskom jeziku u novom jutarnjem terminu u 9,30 sati predvodio je rektor Zavoda preč. Bože Radoš, u koncelebraciji s osmoricom svećenika. Nakon svete mise Ženski pjevački zbor „Mendule“, pod ravnjanjem Tome Njegovana, održao je mali koncert iz svoga repertoara koji osobito obuhvaća pjesme iz kulturne baštine hrvatske Istre i Primorja. Potom je, na trgu ispred crkve sv. Jeronima, KUD „Mate Balota“ iz Raklja, pod vodstvom Klaudija Knapića, izveo nekoliko hrvatskih narodnih plesova i pjesama. U dogovoru s rektorm Radošem naši su Istrani organizirali posjet Rimu koji je započeo dan ranije razgledavanjem znamenitosti Rima i Vatikana, uz razgledavanje svih većih katedrala, poput Sv. Ivana Lateranskog, bazilike Santa Maria Maggiore, bazilike sv. Pavla i, naravno, razgledavanje najznamenitije bazilike na

svijetu, bazilike sv. Petra u Vatikanu. Najupečatljiviji su trenutci bili pri posjetu bazilike sv. Petra i groba pape Ivana Pavla II., koji je na sve ostavio dubok dojam.

Balun, roženice i Krasna zemljo na Trgu sv. Petra i ulicama Vatikana

Nakon nastupa u papinskom Hrvatskom zavodu svetoga Jeronima, članovi KUD-a „Mate Balota“ i ženskoga zobra „Mendule“, uputili su se u mimođedu, uz svirku na harmonici i roženicama, prema Vatikanu. Bio je to zanimljiv mimođed u ulicama Rima, uz rijeku Tiber, u istarskoj narodnoj nošnji, uz zvuke roženica, i istarsku *kantu*. Bilo je to prenošenje istarske narodne baštine, hrvatskih običaja i Balotina Raklja na ulice Rima i Vatikana. Kada je papa Franjo udijelio svoj papinski blagoslov nakon nedjeljnoga Angelusa na Trgu sv. Petra u Rimu, „zasvirile“ su roženice i zaplesao se istarski balun. Možda su

se i prvi put čule roženice, harmonika i *Krasna zemljo, Istro mila* na Trgu sv. Petra u Vatikanu. Kao što je istaknuti književnik i pjesnik Mate Balota napisao: „Na svaken samlju, na svaken piru/nikad su kantale“, tako su i članovi KUD-a „Mate Balota“, Erik Percan, Karlo Peruško i Maximilian Peruško zasvirili Mantinjandu i istarski balun, članovi KUD-a „Mate Balota“ zaplesali su balun, a ženski zbor „Mendule“ iz Vrsara zapjevao je pjesmu KRASNA ZEMLJO, ISTRO MILA, pred mnogobrojnom publikom iz cijelog svijeta. Na Trgu svetoga Petra to je poseban doživljaj. Na povratku kući Vrsaranke i Rakljani posjetili su Assisi i baziliku sv. Franje Asiškoga gdje su zaključili da je ovo sigurno jedno od sljedećih odredišta gdje bi željeli nastupiti. Vratili su se kući ispunjeni Papinim blagoslovom i milošću sv. Franje Asiškoga, s puno lijepih dojmova iz Vječnoga Grada i svakako na Domovinu podsjetili neke od Hrvata koji žive u Rimu.

X. SUKOB S IDEOLOŠKIM PROTIVNICIMA

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIČNOG MOZAIIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – prosljedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

XI. GUSINJSKI FRAT (1953. – 1961. g.)

Tako su se, konačno, ispunile želje i molitve ovoga maloga stada pod Prokletijama, da nakon gotovo 15 godina od odlaska don Marijana Glasnovića dobiju svog župnika. Veselju nije bilo kraja. Najdraže su mi, ipak, bile suze radosnice najstarijih, koji su mogli mirnije čekati svoj prijelaz u vječnost jer su sada stalno uza se imali svećenika. Moja druga velika radost bili su maleni, koji su jedva čekali da počne vjeronauk. Kad se cijelom dolinom od Gusinja do Plava čuo prodoran zvuk crkvenoga zvona, sva su katolička srca zadrtala od radosti jer će i u njihovoj crkvici otad s njima boraviti Spasitelj, a s njima dijeliti dobro i зло u teškim vremenima i njihov svećenik.

Tako je, pored čudesnih putova kojima sam stigao u Gusinje, bilo ponekad čudesnijih događaja koji su mi olakšali i tjelesni život i opstanak, ne bih li ispunio začaću radi koje sam došao pod Prokletije. Prvi Božić u Gusinju nije to bio samo meni nego i mnogima. Nakon 1938. godine u Gusinju nijednoga Božića nije bilo svećenika, nije se u pola noći čulo zvona, ni zapjevala božićna pjesma. Časna majka Amadeja Pavlović iz Đakova mi je poslala crkvenoga rublja i odijela, a sestra Elekta iz Zagreba jaslice sa svim

figurama, što ovdasnji vjernici, ni veliki, a kamoli mali, nisu nikada ni vidjeli. Kolike li duhovne radosti što su se toliki mogli isповjediti! U svom pismu tati za rođendan i imendant 1954. godine opisujem ove trenutke najljepšim i najsretnijim u mom životu. Preda mnom su u to doba bile različite obveze: trebalo je izvidjeti gdje su vjernici dijaspore, a trebalo je što prije poboljšati i uvjete života. Biskup me upozorio da ne žurim s nabavkom motocikla jer će odmah upasti u oči miliciji i supovcima. Odbornici su bili mišljenja da je najbolje srušiti staru crkvenu kuću, složiti upotrebljiv kamen i organizirati ljudi koji bi nam napravili vapno. Tada se, naime, nije moglo ni pomisljati na cement i armaturu. Trebalo je odrediti svakom domaćinstvu koje ima konja koliko kubika kamena ima donijeti do crkve i odmah započeti s uplaćivanjem doprinosa za gradnju župnoga stana. Sva je ta aktivnost obnove župe bila uočljiva i partijski naoštrenim sugrađanima i susjedima. Nekima je i sama moja prisutnost u Gusinju bila nepodnošljiva pa lažima i klevetama nastoje narodu prikazati štetnost Crkve i religije; postizu, međutim, suprotan učinak. Stvarno doživljavah onu: kad je Bog s nama, tko je protiv nas? A ni ja ne promatram prekrivenih ruku, nego činim koliko mogu i znam. Ne osvrćući se mnogo na glasove o sve većem zanimanju za moje djelovanje, vodim akcije, i pastoralne i građevinske. U lipnju 1954. godine iskopali smo temelje za novi župni stan, a stigao je i plan inženjera Balleya, ali ne prema prvobitnoj skici iz Skopja, nego nešto veće i ljepše. Naš je biskup uvijek želio da crkveni objekti budu koliko svrshodni, koliko i estetski i dobro građeni. S kakvim sam, međutim, i kolikim ja sredstvima raspolagao, taj bih župni stan bio u stanju sagraditi tek za desetak godina. Da je kojim Božnjim čudom svaki domaćin imao u toru 200 ovaca i oko kuće desetak rali zemlje, još bi to i išlo... Umjesto takvoga idealnog župnog stana meni je bio potreban krov nad glavom. I takav jednostavan i siromašan iscrpit će naše mogućnosti dok ga izgradimo i stavimo u funkciju. Gradnja napreduje

jer narod daje, narod gradi i narodu – ostaje. Mene nitko ne poziva na odgovornost jer odbornici vode posao, a ja samo dajem tehničke savjete. Oni, pak, žele sagraditi župni stan meni, a ne sebi. Zato me u svim stvarima pitaju što se meni čini zgodnjim i boljim. S tim u svezi priznanja mogu čuti i iz usta najlučih protivnika: „Ne samo u ovom odboru, nego u cijelom srežu, a možda ni u cijeloj Crnoj Gori nema sličnog slučaja. Mi sa omladinom, katoličkom, uopće ne možemo raditi. Mi se ne brinemo za hodže niti za popove pravoslavne, jer hodža niti ima škole, niti može koga da ubedi, a popovi se slabo bave svojim popovskim stvarima, dok ovaj vaš je svršio tko zna koliko škole, čovjek koji mnogo zna, on može lako da ubedi ne samo vas katolike, nego i druge veroispovesti!“ Godina 1954. bila je od velikoga pape Pija XII. proglašena Marijinom, u spomen 100. obljetnici lurdskih ukazanja. Moja mama piše o lijepim oltarima i crkvama Gospinim, koje su marne ruke časnih sestara cvijećem i ljubavlju uresile. Ja još nemam časne sestre, a nije bolje ni s cvijećem u ovom podneblju. A što da kažem o svagdanjim pobožnostima s dvije starice koje mi dolaze na svetu misu jer nisu više sposobne izaći na planinu. Za njih je bilo veliko iznenađenje kad su saznale da mogu svaki dan dolaziti na misu i primati sv. pričest.

Duhovna zapuštenost i žed za vjерom

Teško je i povjerovati kakve su priče i izmišljotine iz života i nauka Isusova izmišljali odrasli muževi, a sve zbog duhovne zapuštenosti koja je tolika da bi se reklo da nisu vidjeli svećenika 15 desetljeća, ne 15 godina. Zato je imao pravo moj kolega iz Barske nadbiskupije kad je na jedno moje jadikovanje odgovorio: „E, moj Mile, ne vrijedi ti njima lomiti meki bijeli kruh, nego tvrdku kukuruzu; njihovi zubi i želuci samo kukuruzu podnose!“ Morao sam se i držati toga pravila jer bih inače uzalud radio, a dušama malo koristio. Tu je najprije trebalo staro popraviti pa tek onda na tome novo graditi. A mentalitet se i vjersko znanje mojih gu-

sinjskih vjernika nije mnogo razlikovalo od njihovih sunarodnjaka preko granice.

Jedan moj blizak i drag suradnik, Lek Vuksani, osjetio je i shvatio u jednoj mojoj propovijedi svu tjeskobu nad njihovom vjerom i vjerskim znanjem. Sjetio se svoga ministrantskoga doživljaja u svojoj crkvi. Nakon homilije o čudesnom množenju pet kruhova i dvije ribe neočekivano se iz sredine muževa začuje glas: „Lažeš, frato, jer ja s pet kruhova ne mogu svoju obitelj nahraniti, a ne on pet hiljada usta!“ A bio je došljak iz susjedne albanske pokrajine, doživotni pastir ovaca po planinskim pašnjacima. Nikada nije čuo za ovo Isusovo čudo, a kako još nije bio oženjen, to nije imao ni prilike da bude poučen. Župnik, koji se već bio okrenuo oltaru da moli *Credo*, opet se okrene i pogledom potraži svoga neželenjog sugovornika i protivnika. Nije ga bilo teško pronaći jer svi domaći od neugodnosti spustiše glave, dok je junak dana upro pogled u misnika, očekujući odgovor s oltara. Župnik shvati situaciju i obrati se neznancu: „Prijatelju, sinko, ako si župljanin moj, odmah izadi, ako li si stranac, znaj da se u crkvi smije glasno čuti samo Božja Riječ!“ U crkvi nasta tajac, a stranac ustavši na noge i izvukavši dvije kubure, vikne: „Frato, hoću li izići ili ostati?!“ Blagom franjevačkom jednostavnošću svagdanjega života prirodni psiholog nepogrješivo rješava napetu situaciju: „Sjedi, sjedi, Bog te blagoslovio!“ Upravo taj i takav mentalitet toga junačkoga naroda mogao je jedini izdržati i održati se unatoč svim povijesnim zbivanjima i nepravdama od strane većih i moćnijih naroda, od Aleksandra Makedonskoga do Aleksandra Srpskoga Karađorđevića. Među prvim narodima u Evropi primili su kršćanstvo, ali ga do naših dana nisu bez mača i puške nikad imali prilike kao narod živjeti i bolje upoznati. Zato u jednom povijesnom razdoblju primiše i islam jer im u najtežim vremenima nije imao tko podržavati vjeru i hraniti ih Riječju Evangelija i Kruhom Života! I dok je bezdušni marksizam u tom narodu izradio besprimjnoga manjaka i tiranina Envera Hodžu, dotle je evanđeoska ljubav u istome narodu dala najpotrebnijima jedinstven lik i živu sveticu Majku Terziju. Za neke je moje župljane, svakako, moj dolazak bio neizmjerna Božja milost jer sam ih u posljednji trenutak pomirio s Bogom – za vječnost. Drugima sam dijelio još nepodijeljene sakramente, a trećima, nakon duga vremena, ponovno donosio svaku duhovnu utjehu.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

KRALJEVSTVO – DOĐI, GOSPODINE ISUSE!

160 Da bi vjera bila ljudska, mora čovjek Bogu odgovoriti dragovoljno: „...stoga se ne smije siliti da vjeru prihvati protiv volje; čin je vjere po samoj svojoj naravi dragovoljan.“ „Bog doduše zove ljude da mu služe u duhu i istini, i zato ih taj poziv veže u savjesti, ali ih ne sili (...). To se najviše pokazalo u Isusu Kristu.“ Krist je zaista pozvao na vjeru i obraćenje, ali na to nije nipošto silio. „Dao je svjedočanstvo za istinu, ali je nije htio silom nametnuti onima koji su se protivili. Kraljevstvo njegovo (...) raste ljubavlju kojom Krist, na križu podignut, ljude privlači k sebi.“

392 Pismo govori o *grijehu* tih anđela. Taj se „pad“ sastoji u slobodnom izboru tih stvorenih duhova koji su iz dna bića i neopoziv *otklonili* Boga i njegovo kraljevstvo. Odraz te pobune nalazimo u zavodnikovim riječima praroditeljima: „Bit će te kao Bog.“ (*Post 3,5*) Đavao „grijesi od početka“ (*Iv 3,8*), on je „otac laži“ (*Iv 8,44*).

395 Ipak Sotonina moć nije beskonačna. On je samo stvorene, moćno zato što je čist duh, ali ipak samo stvorene: on ne može sprječiti izgradnju kraljevstva Božjega. Iako Sotona u svijetu djeluje mržnjom protiv Boga i njegova kraljevstva u Isusu Kristu i premda njegovo djelovanje, za svakoga čovjeka i za društvo, prouzrokuje teške štete – duhovne, a posredno i fizičke naravi – božanska providnost dopušta to djelovanje, snažno i blago upravljavajući ljudskom i svjetskom povješću. To božansko pripuštanje đavolskoga djelovanja velika je tajna, ali „mi znamo da onima koji ljube Boga sve pomaže na dobro“ (*Rim 8,28*).

526 „Postati kao djeca“ naspram Bogu uvjet je za ulazak u Kraljevstvo; zato se treba poniziti, treba postati malen; štoviše, treba se „nanovo roditi odozgo“ (*Iv 1,12*), roditi od Boga i tako „postati djecom Božjom“ (*Iv 1,12*). Božićno se Otajstvo u nama ispunja kada se Krist u nama „oblikuje“. Božić je Otajstvo te „čudesne razmjene“.

541 „Pošto je Ivan bio predan, otide Isus u Galileju. Propovijedao je evanđelje Božje: ‘Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!’“ (*Mk 1,15*) „Krist je, da izvrši Očevu volju, osnovao nebesko Kraljevstvo na zemlji.“ A volja je Očeva „ljude učiniti dionicima božanskog života“. I to čini okupljujući ljude oko svoga Sina, Isusa Krista. Taj je zbor Crkva, koja na Zemlji predstavlja „klicu i početak“ kraljevstva Božjega.

659 „Gospodin Isus, pošto to reče, bude uzet na nebo i sjedne zdesna Bogu.“ (*Mt 16,19*) Tijelo Kristovo proslavljen je već od trenutka uskrsnuća, kako dokazuju nova i vrhunaravna svojstva što ih ono otada trajno uživa. Ali za četrdeset dana, dok on s učenicima prijateljski jede i piće i poučava ih o kraljevstvu Božjem, njegova slava ostaje još zastrta pod prilikom obična čovještva. Zadnje Isusovo ukazanje završava konačnim ulaskom njegova čovještva u slavu Božju, simboliziranu oblakom i nebom, gdje on otad sjedi o desnu Bogu. Na posve iznimanim i jedinstvenim način on će se ukazati Pavlu „kao nedonoščetu“ (*1Kor 15,8*) u posljednjem ukazanju koje će samoga Pavla učiniti apostolom.

664 Sjeti o desnu Ocu znači početak kraljevstva Mesijina, ispunjenje viđenja proroka Danijela i u pogledu Sina Čovječjega: „Njemu bi predana čast, vlast i kraljevstvo, da mu služe svi narodi, plemena i jezici. Vlast njegova vlast je vječna, nikada neće proći, kraljevstvo njegovo neće propasti.“ (*Dn 7,14*) Od toga su trenutka apostoli postali svjedocima „Kraljevstva kojemu neće biti kraja“.

669 Kao Gospodin, Krist je i glava Crkve koja je njegovo Tijelo. Uzdignut u Nebo i proslavljen, ispunivši tako potpuno svoje poslanje, on ostaje na zemlji u svojoj Crkvi. Otkupljenje je izvor vlasti koju Krist, snagom Duha Svetoga, vrši nad Crkvom. „Kraljevstvo Kristovo već je otajstveno prisutno u Crkvi“, koja je „klica i početak toga Kraljevstva na zemlji“.

671 Kraljevstvo Kristovo, već prisutno u Crkvi, ipak nije još dovršeno „u velikoj moći i slavi“ (*Lk 21,27*) dolaskom Kraljevima na zemlju. To kraljevstvo još napadaju zle sile, premda su one u osnovi vaznom Kristovim već pobijeđene. Dok mu ne bude sve podvrgnuto, „do časa kad se budu ostvarila nova nebesa i nova zemlja gdje pravda prebiva, hodočasnička Crkva nosi u svojim sakramentima i svojim ustanovama, što pripadaju ovom vremenu, lik svijeta što prolazi; ona sama živi među stvorenjima koja i sad stenju u bolovima rađanja i čeka očitovanje sinova Božjih“. Stoga kršćani, osobito u Euharistiji, mole za skorašnji Kristov povratak, govoreći mu: „Dođi, Gospodine.“ (*1 Kor 16,22; Otk 22,17-20*)

Blagoslov nove kapelice u Juradima – župa Vrh, posvećene sv. Luki

Dana 22. listopada vlč. Ivan Štoković svečano je blagoslovio novo-sagrađenu kapelicu svetoga Luke u Juradima. U tom se malom mjestu koje pripada župi Vrh na Buzeštini blagdan sv. Luke od davnina slavi. To je bio i poticaj Michaelu Juradi da uz pomoć oca na brežuljku pored kuće svojim rukama sagradi kapelicu ovom svetcu u čast. Sam kip – poprsje sv. Luke koji se nalazi u kapelici isklesao je njegov otac Mladen Jurada iz domaćega kamena. Zanimljivost je ove kapelice da do nje vodi simboličnih sedam stuba, a od nje se pruža prekrasan pogled na jezero Butoniga i okolne brežuljke s crkvama i zvonicima. Kapelica je samostojeoći zidani objekt s dvostrešnim krovom i otvorenom nišom u pročelju, tlocrta 1,20 x 1,10 m, visine 1,80 m. Na vrhu se nalazi kameni križ u koji je uklesano: Sv. Luka, 2017. Svečanost blagoslova upotpunio je svojom pjesmom i svirkom na gitari kantautor Davor Terzić sa suprugom Vesnom iz Rovinja. Važno je napomenuti kako je ovaj blagoslov okupio sve mještane, a i rodbinu graditelja, da zajednički svjedoče stoljetnu vjeru u Boga i svoga zaštitnika, sv. Luku. Nakon blagoslova svi su se načočni zadržali kod obitelji Jurada u zajedničkom druženju uz pjesmu i domjenak.

O Juradima i kapelici sv. Luke

„Bogu hvala“, divna je izreka kojom je poželjno započeti svoje misli, put je kojim izražavamo zahvalnost Bogu za sve što nam život pruža, put kojim osvjećujemo svoje postupke, razmišljanja, pronalaženje pozitivnosti u svakoj situaciji koja isprva za naš svjetovni mozak ponekad i ne izgleda najpogodnije. *Bogu hvala* izraz je naše vjere kojom svjesno jačamo samopouzdanje, razvijamo svoj kršćanski duh i širimo vidike, kako sigurnosti, tako

i spremnosti življenja u nadi. *Bogu hvala* za selo Jurade, koje je prema usmeno predaji starije od tisuću godina. Jedna je od priča ta da je naš prvi predak bio Pantalone Jurada, koji je na ovo područje došao iz Korzike u Italiji. Malo, skromno mjesto, koje je u početku bilo smješteno petstotinjak metara od sadašnjega sela prema jezeru Butoniga, mještanima poznato kao Zidovšćina, bilo je prema jednoj od legendi spaljeno i razoreno u doba turskih prodora. Jedna je žena iz sela Juradi magarcem išla u Marčene-glu, mjesto s kojim i danas Juradi dijele groblje, obavijestiti da su Juradi uništeni, Tako su Marčenežani ispekli jednoga vola i hranom dočekali razbojnike, koji su siti i zahvalni za uljudan doček poštedjeli selo i mnoge živote. Nakon toga Juradi su malo pomalo građeni na današnjem mjestu, podno brda, u zavjetrini gdje imaju dva izvora žive vode, u Dolinici i na Vračku, što je svakako doprinijelo odabiru mjesta. Na brežuljku iznad Jurada, prema predaji, postojalo je i groblje gdje su naši predci znali pronaći križeve i kokekakve ostatke koje je vrijeme već progutalo. Juradi su svojevremeno bili razvijeno selo, u prošlosti usko povezano s okolnim zaseocima, kojima su okruženi. Rige i Komariju mnogi pamtimo, a samo oni najstariji pamte posljednju stanovnicu Trunkovice. Ostale priče o Prgarima i posljednjim sestrarama koje su pobegle u Ukotiće pred lopovima, Pineziji koja je dobila ime po Pinezu, te brojne priče o starim Juradima koji su po snijegu odlazili hraniti posljednje stanovnike Pinezije, ostaju samo priče koje svakim danom sve više blijede. Juradi su u prošlosti bili cijenjeni kao radišni ljudi za koje se znalo reći da „na timuši spijo“. Imali su razrađene mnoge, tada prijeko potrebne, zanate: „toklari-

ju“, „frnažu“, „stape“, „paštrine“, gojili su magarce, volove, imali pune staje ostalih životinja ili „blaga“ i pune konobe dobra vina. Prema prvom popisu stanovništva, 1857. godine., Juradi su imali 54 stanovnika. Broj se povećao 1910. godine, kada ih je bilo 152, i 1948. godine, kada ih je 154, dok nas je danas 44. Možemo se ponositi što Juradi pripadaju župi Vrh, a ponosni smo i na svećenike koji su na ovom području, na kojem su bila mnoga razaranja, uspjeli sačuvati matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih još od 17. stoljeća. Iz matičnih knjiga možemo saznati tko su bili tadašnji stanovnici, čime su se bavili, kao i da su svojevremeno bili dobrostojeći. Kada su harale epidemije kolere, angina, šarlaha i ostalih bolesti, stanovnici su Jurada dobro prolazili, oboljelih je bilo malo ili nimalo. Pri kraju sela, na vrhu vrta, naši su predci Jakov i Marija, željeli sagraditi veću kapelicu. Životne su ih okolnosti u tome sprječile, no danas, šezdesetak godina nakon njihove smrti, mi smo je sagradili. Prema tradiciji, Juradi, uz sv. Petra, kao svoj glavni blagdan slave Svetoga Luku, što je jedan od glavnih razloga odabira baš toga svetca za kapelicu. Uspemo li se po simboličnih sedam stuba do same kapelice sv. Luke, možemo vidjeti brojne zvonike i crkvice: Sv. Jurja na Grimaldi, Sv. Mariju Snježnu na Padovi, Zamask, Motovun, Vrh i mnoga druga mjesta.

U samo četvrt stoljeća Juradi su bogatiji za tri kapelice Blažene Djevice Marije, jednu svetoga Antuna i sada najnoviju, svetoga Luke. Ideja je da se nađemo oko ove kapelice i za iduće obljetnice, u slozi i zajedništvu. Neka nas sve poživi i čuva sv. Luka, zaštitnik liječnika, bolesnika, slikara, umjetnika i pisaca. (Michael Jurada)

Kraljica Mira u mojen vrtu

VRH –Crkva Blažene Djevice Marije vela vas,
pjevači kantaju, na daleko se čuje njihov glas.
Na brigu, na visuken,
od utroka rada na mašu gren.
Prik vale i putoka, beliju se hiše,
spada to pod Vrh, od starine u knjigah piše.
Ena mala vas JURADI, za keh su pisali đornali,
da je klizi teren, svi u svitu su znali.
Tu živi ena fameja Milan i Dorijana, fameja kristijana,
molitva i maša u nedeja obligana.
Pred sedan lit grdo nas je tukalo,
ali hvala Bogu, živi smo, dobro je pasalo.
Padalo je puno dažja, bilo je puno vode,
na hiši nan je sturilo mirakulo škode.
Morali smo iz hiše iselit i zaprit, teško za kapit,
suze točit, a tako je valjda moralo bit.
Tuga i bol da svoje žuje i muke moraš napustit,
hiša smo zgubili, ali za Boga i molitvi nismo puzabili.
Uvrtu me pijaži bit, vrime zgubit,
ruže sadit i z njima guvurit.
San si zaželeta Majčicom Marijom vrt okrunit,
muž mi je puno pomoga, ispunila se želja srca moga.
Vera u Boga, naša sloga, ponos našega života,
za unuke i prauku lip rikordo od none i noneta.
Sveta Bogorodica nam je došla,
od sreće suza na lice nam potekla.
Smo je stavili na ena grota,
a velečasni Štoković je doša blagoslovit na 14. otobra 2017. u subota.
A i velečasni Milivoj Koren, blagoslov nam obogati i s nami se doša pomolit,
pa in mi fameja želimo zahvalit.
ONA je bogatstvo cilega sveta,
došli su joj kantat judi od Labina do Buzeta.
Hvala dragom Bogu za ovaj dar,
ta poseban događaj smo šenjali na kalendar.
A Dorijana je majčici i zakantala;
"Kraljica mira nan je rivala
blagoslova svakom dala,
milosti za svakog imala,
svih nas i oko nas čuvala.
Od sveg zla izbavi nas,
kad nan je teško naš si spas,
MAJČIĆE MIRA, MOLI ZA NAS!"

Dorijana Gregorović

Pedeset godina braka: Ana i Stanko Krtalić

U subotu, 14. listopada 2017., Ana i Stanko Krtalić proslavili su, okruženi obitelji, rodbinom i prijateljima, 50. godina braka. Misno slavlje, u crkvi sv. Antuna, gdje su se vjenčali 14. listopada 1967., ovog je puta predvodio preč. Sergije Jelenić, kancelar biskupije, obiteljski prijatelj slavljenika. Prije pedeset godina slavljenicima je blagoslov prigodom sklapanja sakramenta ženidbe udijelio p. Gracija. Kumovi su im bili Šaina Andđela i Hervat Venicio. Ana, djevojačkog prezimena Rojnić, rođena je 10. lipnja 1945. godine u selu Pajkovići nedaleko Svetvinčenta, od oca Ivana i majke Marije, u obitelji sa još osmero braće i sestara. Stanko je rođen 20. veljače 1945. godine u mjestu Gnojnice nedaleko Mostara od oca Martina i majke Andje u obitelji sa još dva brata i sestrom. Od početka zajedničkog života živjeli su u Puli gdje je Stanko radio u građevinskom sektoru a Ana u tvornici stakla. Danas su oboje umirovljenici, nastanjeni su u Puli gdje žive zajedno sa kćerkom Sandrom i sinom Stankom, a njihova je kuća često mjesto radosnih i nasmijanih susreta prijatelja, susjeda i rodbine.

ZLATNI PIR U BROJNOJ OBITELJI MILOVAN

Bračni par Olga Milovan, rođ. Štoković, i Anton (Tone) Milovan, iz sela Čabruncići (rođno mjesto blaženoga Bulešića) upriličili su u subotu, 28. listopada u župnoj crkvi u Svetišćentu, gdje su se daleke 1967. godine vjenčali, obnovu zlatnoga ženidbenog zavjeta. Tom su svečanom činu u punoj crkvi, uz misu koju je predvodio župnik vlč. Darko Zgrablić, bili nazočni brojna obitelj, rodbina, prijatelji i drugi uzvanici, s kojima su Olga i Tone rasli u ljudskom i duhovnom smislu. U obredu su sudjelovali njihovi sinovi Ivan i Pavete kćeri Karmela i Tereza, a posebno su duhovno ozračje ponudili, svirkom i pjesmom, članovi Molitvene zajednice blaženoga Miroslava Bulešića kojoj pripadaju i slavljenici.

Na svečanju su se večeri djedu i baki obratili, pokojom željom, zahvalom ili izrazom sjećanja, mnogi od ukupno dvadeset troje unučadi. Jedna od unučica recitirala je pjesmu *Hrvatica sam mlada* što je izazvalo velik pljesak nazočnih, u znak potvrde postojanoga hrvatskog i vjerničkog identiteta ove istarske obitelji iz Čabruncića. U obraćanju nazočnim Olga i Tone istaknuli su zahvalu Bogu, u čiju su blizinu uvijek bili uronjeni, i s čijom su milošću dobili mnoge iskaze ljubavi i darove, a to su nastojali živjeti i u svojim međusobnim bračnim i obiteljskim odnosima. (M. Sošić)

Dragi mama i tata!

Danas je dan kada zahvaljujemo Gospodinu na 50 godina vašega zajedništva, 50 godina zajedničkoga života protkanoga ljubavlju i milošću Gospodnjom. Mi kao vaša djeca zahvaljujemo vam na daru života. I da nam niste ništa više dali, to bi bio dar neprocjenjive vrijednosti. Mogli bismo reći: niste nam dali skupe automobile, velike kuće, položaj u društvu i još mnogo toga što mnogi roditelji priskrbliju svojoj djeci. Ali možemo s velikom, dubokom i vječnom zahvalnošću reći da ste nam dali Krista živa. Da ste svojim odgojem i ustrajnošću u nas utkali vjeru koja je s vremenom postala naša prava i duboka stvarnost iz koje crpimo snagu radosno živjeti u ovome svijetu. Naučili ste nas svojim primjerom kako hodati protiv struje držeći se Kristu za ruku. Naučili ste nas svojom otvorenosću srca i vratiju kuće primati svaku osobu. Tako ste ne znajući ugostili anđele i još mnogo toga. Danas zahvaljujemo Gospodinu što je svoju ruku držao nad našom obitelji. Hvala mu što obilato uživamo njegovu milost i milosrđe. Zato sada zahvaljujemo Gospodinu na našem seljaninu bl. Miroslavu Bulešiću što je dao udio svoje mučeničke krvi i što po njoj danas imamo blagoslov i njegovom zaslugom. Zahvaljujemo sestrama karmeličankama na njihovoj neprestanoj molitvi za sve naše potrebe, koje i danas zajedno s nama sudjeluju u ovom slavlju po svijeći koja gori na oltaru. Zahvaljujemo svima ovdje prisutnima što ste svojom molitvom i nas vrlo često zastupali pred Gospodinom. I dragom župniku don Darku Zgrabliću što je zazvao Božji blagoslov na vas i sve nas prisutne. Još jednom od srca hvala, dragi naši neponovljivi roditelji. Volimo vas i ponosimo se vama. Vaša djeca: Karmela, Terezija, Ivan i Pavao.

ZLATNI PIR

Dragica i Dino Mišan

Dragi naši!

Kada ste prije 50 lit prid oltar stali,
čuda tega ste si obećali.
Siromaština je bila, ni van bilo lako.
Grote peljati, hižu zidati, z kravami orati...
Tribalo je to zdurati.
Bez jenega roditelja oba ste ustali,
mučili se kako ste znali.
Puno lit je pasalo,
dosta tega se je gambijalo.
Bog van je dicu podarija
i najveći blagoslov pred vas stavija.
Sve od sebe ste nan dali,
čuda tega prikurali
i vajk nan kušeljali:
„Budi pošten, svakemu pomori, budi ono ča si!
Bog je s tobom, neka te strah ni.“
Tragedije su došle, nismo bili sretne ruke,
ali uz vas smo pasali sve te muke.
Z vrimenon su došle i slatke muke
kad su na svit došle vaše unuke.
Baba i did ste postali
i š njima se štimali.
„Miškolo moj mali“ – vajka ste nas zvali,
s nas se igrali i svakamar nas peljali.
Sad kad smo naresle, kapimo malo više,
da je fameja na svitu ono najlipše.
Sva ta lita, tako i sada,
vi ste vajka naša nada.
Ljubav ůu ste do danas nan dali,
cili život van ne rivamo tornati,
vajk će u srcu s nas ustati.
Najlipše fala malo je reći,
ali ono bogatstva vridi.
Za pruženu ljubav i učinjeno dobro
želimo reći samo ovo:
Živite sretno, nek' vas naša ljubav prati,
a učinjeno dobro neka van se uzvrati!

*Vole vas vaše Divna, Doriana,
Nikolina i Marina*

ZLATNI PIR

Silvano i Danica Mišan

Dragim roditeljima!

U tih 50 lit ča ste skupa, čuda bi se tega moglo napisati,
ali divimo vam se iz svega srca kako ste to mogli zdurati.
Da, znamo i zašto! Kroz život ste hodili složno i vajka skupa,
bez obzira na brige i probleme i vitar ča vas je sa svih kraji
tuka,
čvrsto se držali, u malim stvarima kumentali,
veselju se veselili nas četiri lipo odgojili.
Hvala vam na temu: usadili ste nam poštenje, brinuli za nas
bolje ča ste znali,
školovali ča je ki stija, ča mu je hodilo,
čuvali nas kao andeli kad nam je teško bilo.
Sve je to prečuda za 4 ruke ke su provale muke i truda, ali
sve se to zabi jer nagrada je vaš miran život, vaše poštovanje,
vaša vjera u lipe dane.
Sretni smo i ponosni na vas baš takovi kakovi ste! Hvala
vam za sve ča ste za nas načinili, poštenim ljudima odgojili,
pravim vrijednostima naučili!
Neka vas sriča i zdravlje i dalje prate uz Božji blagoslov,
najdraži naši otac i mati.
Vaši najdraži!

ODRŽAN IV. MOTOVUNSKI KOLOKVIJ

CRKVA I DOBROČINSTVO U ISTRI

UMotovunu je u prostorijama gradske kule (iznad lapidarija) 18. studenog 2017. održan četvrti po redu Motovunski kolokvij, u organizaciji župe Motovun, Općine Motovun i Udruge fotografa Fotovun, a naslovljen „*Piae causae, socijalna pravda i dobročinstvo u Crkvi u Istri u XIX. i XX. stoljeću*“. Ove je godine tema Kolokvija bila posvećena ulozi Crkve i njezinih ustanova u promicanju socijalne pravde i dobročinstva u Istri u razdoblju XIX. i XX. stoljeću, a posebno skrbi koju je Crkva u Istri u tome vremenu pružala siromasima i sirotinji, udovicama, bolesnima, umirućima i siročadi. Kolokvij je okupio eminentne crkvene službenike, kanonske i civilne pravnike, povjesničare i arhiviste te mjesne uglednike koji su u izlaganjima i raspravama interdisciplinarno propitivali ulogu i socijalnu dimenziju Crkve u Istri.

Milosrdno lice Crkve u Istri

U uvodnome obraćanju doc. dr. sc. Ivan Milotić, voditelj Kolokvija, istaknuo je važnost ovoga skupa te činjenicu da zaključci i publikacije koje su iz njega proizašle nisu samo akademske naravi, nego konkretno koriste domaćim sudovima, pravnima, povjesničarima i Državi kada odlučuje u stvarima Crkve. Podsjetio se i prošlogodišnjega Kolokvija posvećenoga teranu rekavši da su upravo njegovi sudionici pridonijeli iscrpanoj povijesnoj i pravnoj argumentaciji hrvatskih stajališta u sporu s Republikom Slovenijom, što je na kraju rezultiralo povoljnim shvaćanjem Europske unije glede toga pitanja. Milotić je istaknuo da se ovogodišnjim Kolokvijem želi ukazati na milosrdno lice Crkve u Istri i brojne crkvene nositelje djela milosrđa koji su tijekom povijesti bili jedini pravi i kontinuirani socijalni čimbenici u Istri. Skupu se prigodno obratio i mons. Dražen Kutleša, biskup porečki i pulski, doktor kanonskoga prava, naglasivši kako je od osobite važnosti da država i javna tijela prepoznaju djelatnost crkvenih pravnih osoba u domeni socijalne politike kao nečega što je općekorisno i važno za najranjivije slojeve društva, posebno siromašne, nemoćne i bolesne. Motovunski načelnik Tomislav Pahović, u pozdravnome je govoru iznio i opisao brojne socijalne programe Općine Motovun koje provodi i nastaviti će kontinuirano provoditi neovisno o tome što je riječ o maloj općini, vrlo skromnih prihoda. Već je u uvodnim obraćanjima istaknuto da kada se radi o djelima milosrđa, civilne i crkvene vlasti trebaju bezrezervno surađivati radi promicanja i postizanja kako dobrobiti svih ljudi, tako i socijalne pravde. Znanstveni dio kolokvija izlaganjem je otvorio doc. dr. sc. Ivan Milotić osvrnuvši se na Istru od 1797. do 1918. godine i promatrujući kako su se promjene političkih vlasti i njihovi pravni akti odražavali na sustav socijalne skrbi koju je organizirala Crkva. Govorio je o bratovština, njihovu ukidanju pod Napoleonom, austrijskom pravu, oporukama i legatima koji su bili namijenjeni siromasima, socijalnomu nauku Crkve koji se pojavljuje krajem XIX. stoljeća, crkvenim zakladama i propisima austrijskoga prava koji su ih regulirali u Istri. Usljedio je blok izlaganja o crkvenim zakladama, pri-

likom čega ih se analiziralo s gledišta kanonskoga prava, tj. *Zakonika kanonskoga prava* iz 1983. i 1917. godine (mr. iur. can. Martina Laković i Elizabeta Mikulić), zatim s gledišta dodirnih točaka civilnoga i kanonskog područja te, napokon, temeljem odredaba važećega hrvatskog prava (Tomislav Sadrić, mr. iur.). Posebno vrijedno i nadahnuto bilo je izlaganje prof. dr. sc. Josipa Šalkovića, predstojnika Katedre za kanonsko pravo na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. On je izložio problematiku misnih obveza koje su redovito postojele uz imovinske namjene u oporukama i legatima. Prof. Šalković govorio je o tome da se takve obveze ne mogu ukinuti ili zanemariti niti one zastarijevaju. Posebno iscrpno izlagao je o zamjenama i prilagodbama glede misnih obveza kada je iz određenih razloga njih nemoguće izvršiti na način kako su određene jer su se okolnosti tijekom vremena bitno izmjenile. Kolokvij je zaključen trima povijesnim izlaganjima. Doc. dr. sc. Elvis Orbanić, ravnatelj Državnog arhiva u Pazinu, izlagao je o legatima učinjenima *pro anima* u Istri u XVI. stoljeću. Također, iznio je vrijedan pregled arhivskih fondova i pripadajućega gradiva o oporukama i legatima sve do XIX. stoljeća. O Crkvi, ustanovama i socijalnoj brizi na Motovunštini tijekom povijesti govorio je dr. Livio Prodan, prof., sagledavši u svojem izlaganju problematiku bratovština, hospicija, ksenodocija i oporučnih raspolaganju kroz prizmu bolesti, gladi, suša, ratova i migracija kojima je bilo izloženo ovdašnje stanovništvo. Analizirao je i jednu konkretnu oporuku plemića Capelettija iz XVII. stoljeća. Denis Visintin, prof., izlagao je o *monti di pieta'* u Istri. Riječ je o gotovo nepoznatome fenomenu dobročinstva koji se njegovao na ovim prostorima u djelatnosti povoljnoga institucionalnog kreditiranja stanovništva, a provodile su ga ustanove poznate pod nazivom *monti di pieta'*. Po četvrti se put Motovunski kolokvij pokazao prvorazrednim znanstvenim događajem na kojem su vrhunski stručnjaci izlaganjima i međusobnim razgovorom te debatama rasvjetljuju dio povijesti Istre. Ove je godine Kolokvijem oživljeno proučavanje crkvenoga prava (*iust ecclesiasticum*) kao grane koja se odnosi na dodirne točke kanonskoga i civilnog poretka, a čije je proučavanje zamrlo 1945. godine. U zaključnim su napomenama s Kolokvija istaknuti želja i nastojanje da se objavi zbornik ovogodišnjih radova, kako se činilo i prethodnih triju godina. Izražena je nuda da će i Kolokvij i prateći zbornik pridonijeti boljemu poznavanju i razumijevanju uloge Crkve u sustavu promicanja socijalne pravde i dobročinstva u Istri u XIX. i XX. stoljeću. (*Priopćenje Organizacijskog odbora*)

Predstavljena knjiga „Uvijek si uz mene“

ŽMINJ U petak, 20. listopada, u žminjskoj župnoj crkvi održano je predstavljanje knjige „Uvijek si uz mene“, spisateljice Marije Sošić. Predstavljanju su, uz brojne žitelje Žminja i goste iz raznih krajeva, nazočili mnogi svećenici, biskup u miru mons. Ivan Milovan te pojedini pripadnici istarskoga spisateljskog kruga.

Uvodni pozdrav okupljenima je izrekao župnik domaćin vlač. Jordan Roviš, a najavio je i sadržaj večeri. Milica Krančić, dugogodišnja učiteljica Hrvatskoga jezika u žminjskoj osnovnoj školi, također autorica brojnih izdanja dijalektalnoga izričaja, osvrnula se na spisateljski opus Marije Sošić, protkavši svoje izlaganje brojnim sjećanjima iz djetinjstva i odrastanja u otprilike istom periodu u susjednom selu. O knjizi je zatim govorio mons. Vilim Grbac, generalni vikar Porečke i Pulske biskupije, koji je napisao i predgovor izdanja. Sama se autorica, osim prigodnih zahvala svima koji su joj pomogli u realizaciji toga projekta, prisjetila pojedinih događaja iz djetinjstva koji su, stihovima ili prozom, zapisani i u knjizi, i pročitala nekoliko pjesama, uz ostalo „Vlasi materini“ i pjesmu posvećenu biskupu Ivanu Milovanu. Knjiga donosi sjećanje na težak život skromne i jednostavne istarske obitelji čiji se otac nije vratio iz logora u Drugom svjetskom ratu. Unatoč velikoj neimaštini, majka je, uz nebrojene žrtve, uspjela podići i za život pripremiti devetero

djece. Autorica se u knjizi posebno prisjeća svoga pokojnog brata vlač. Pavla Modrušana, s kojim je bila posebno povezana i kojem je posvetila knjigu. Vlač. Modrušan, mlad i veoma omiljen svećenik, poginuo je u prometnoj nesreći samo tri godine nakon što je zaređen za svećenika. Knjiga, stihovima, proznim tekstom te sugestivnim crno-bijelim fotografijama, uz subjektivno proživljavanje događaja, donosi prikaz i jednoga vremena, sliku života istarskoga puka u mukotrpnu procesu oporavka od strahota Drugoga svjetskog rata, koji u novim ideološkim okolnostima prirodno teži očuvanju svoga vjerskog identiteta. Na kraju predstavljanja, koji su pjesmom uljepšali i pjevači žminjske župe, autorica je pojedinim uzvanicima svečano uručila primjerak knjige. (Tekst: G. K., foto: N. P.)

PROSLAVA SV. HUBERTA U KRINGI

KRINGA U petak, 3. studenoga 2017. lovci s područja Tinjana (Tinjan, Kringa, Muntrilj) proslavili su svoga zaštitnika sv. Huberta svetom misom zahvalnicom u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Kringi. Sv. misi prethodila je procesija. Na početku je sv. mise mjesni župnik vlač. Stipan Bošnjak pred oltarom blagoslovio prigodnu sliku sv. Huberta. Nakon sv. mise bilo je druženje u društvenom domu u Tinjanu. (L)

Foto vijest:

UGimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrile u Pazinu početkom studenog, u sklopu nastave vjeroučstva, pod mentorstvom prof. Lorete Rabar, mr. sc. Bernarda Jurjevića te kao dio volonterskih projekata škole održano je predavanje o volontiranju. Svoje iskustvo volontiranja okupljenim učenicima predstavio je Filip Marić iz Kanfanara koji zajedno sa suprugom Anamarijom volontiraju u Africi u sklopu projekta „Mali Dom“. Više o projektu Mali dom možete pronaći na web stranici www.malidom.com.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

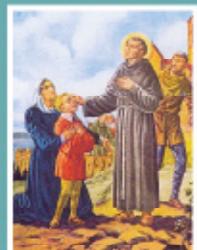
Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

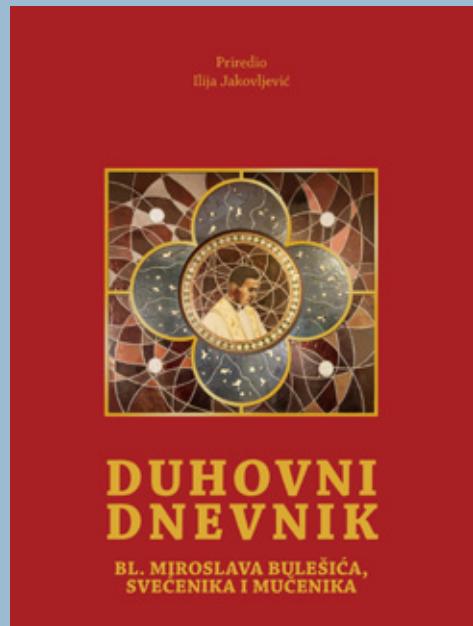
Zvonke Zlodi

BLAŽENI OTON IZ PULE

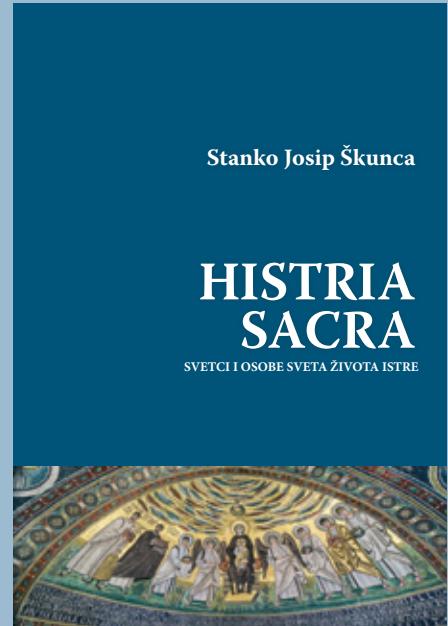

BLAŽENI
MIROSLAV
BULEŠIĆ
BEATIFIKACIJA

DUHOVNI
DNEVNIK

BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA,
SVECENIKA I MUCENIKA

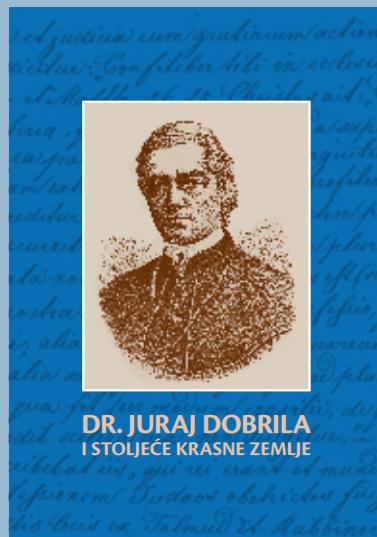
Stanko Josip Škunca

HISTRIA
SACRA

SVETCI I OSOBE SVETA ŽIVOTA ISTRE

KATOLIČKI
KALENDAR
2018.

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radiolistra.hr